

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Tizenkettedik évfolyam. 45. szám.

Szerkeszti:

Dr. Keith Ferencz

Székyudvarhely, 1914. október 29.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör- és községi jegyzőknek egész évre 12 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

várm. tb. főjegyző hadhivatala alatt
Dr. Majthényi Miklós.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székelyudvarhely, Kossuth-u. 14. Az előfizetési pénzek a m. kir. adóhivatalhoz küldendők.

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

361.

Sz. 4151—914. alisp.
557—914. kgy.

Szabályrendelet a községi erdők rendtartásáról és vagyoni kezeléséről.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a szabályrendeletet az előterjesztett szöveggel elfogadja, megállapítja és kihirdetés után jóváhagyás czéljából a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjeszti.

Szabályrendelet

az Udvarhelyvármegyei községi erdők rendtartásáról és vagyoni kezeléséről.

1. Erdői rendtartás.

1. Ezen szabályrendelet hatálya az állami kezelés alatt álló községi és rendezett tanácsu városi erdők tulajdonosaira terjed ki.

2. Erdői haszonvételek általában hol és miként gyakorolhatók.

A községi és rendezett tanácsu városi erdőkben rendes vagy rendkívüli fahasználat és bármilyen nevezhető más rendes vagy rendkívüli haszonvételek általában csak ott és csak oly módon gyakorolható, ahol és amiként azt a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság a jóváhagyott erdőgazdasági üzemtervek rendelkezései és illetőleg az erdőrendészeti hatóságok intézkedései szerint kijelöli és előírja.

3. A rendes évi vágások foganatosításának ideje.

A rendes évi vágások faanyagának kitermelésére, valamint a termelt faanyagoknak a termelési területről való kiszállítására s a galy és hulladékfa kitakarítására, vagy összegyűjtésére (lásd az alábbi 13. d) pontot) a határidőt rende-

sen a jóváhagyott gazdasági törvény állapítja meg.

Amennyiben azonban valamely birtokról a rendszeres gazdasági terv még nem készült volna el, a megállapított ideiglenes gazdasági terv pedig e tárgyban intézkedéseket nem tartalmazna, akkor a lenti határidő a kihasználható fatömeg nagyságához képest a fahasználatnak a kezelő erdőgondnokság részéről történt számbaadásától számított legfeljebb két évig terjedhető határidőben a kezelő erdőgondnokság által esetről-esetre állapítandó meg. Ennél hosszabb határidőt a kezelő erdőgondnokság, illetőleg a m. kir. állami erdőhivatal csakis az erdőrendészeti hatóság előzetes hozzájárulásával adhat.

4. Rendkívüli vágások kihasználása.

Az erdőrendészeti hatóság külön engedélye alapján kijelölt rendkívüli vágások kihasználása az engedélyezési rendeletben esetről-esetre megállapított feltételek szerint foganatosítandó.

5. Áterdölések foganatosításának ideje.

Az üzemterv rendelkezései szerint kijelölt rendes áterdölések (gyeritések) minden év október hó 1-től november hó végéig és február hó végétől május hó 1-ig foganatosítandók, mely idő alatt az áterdölés útján termelt faanyagok kiszállítása s a galy és hulladékfa kitakarítása is befejezendő.

6. Tisztázó vágások foganatosításának ideje.

A már beerdősült, vagy beerdősített területeken visszamaradt u. n. »hagyásfák« kivágása (tisztázó vágás) és kiszállítása s az azokból kikerülő galy és hulladékfa kitakarítása — a meglevő fiatalos kiméltése érdekében — télen végzendő, amikor a fiatalost, elég vastag hó takarja, sűrű fiatalosok között álló hagyásfák szétterülő ágai a döntés előtt levágandók, hogy ily módon a döntés által okozott károk lehetőleg mérsékeltesse. Azon hagyásfák, amelyek ledöntése a fiatalos között előreláthatólag aránytalan károkat eredményezne, továbbra is állva hagyandók, de szétterülő ágai levágandók és törzseik gyűrű alakban, mélyen levágdalandók, hogy mielőbb kiszáradjanak.

7. A rendkívüli áterdölések s tisztázó és gyomláló vágások fogatosítása.

Az erdőrendészeti hatóság külön engedélye alapján kijelölt (rendkívüli) áterdölések, tisztázó vágások (hagyásfak eltávolítása) és gyomláló vágások fogatosítási idejére és módjára az engedélyező rendelet feltételei irányadók.

8. Földön fekvő és álló száraz faanyagok kihasználási ideje.

A földön fekvő faanyagok kihordása rendszerint az áterdölésekre (gyerítésekre) megállapított időben végzendő, de olyan erdőrészekben, ahol a nyáron való fagyűjtés kárral és veszélylyel nem jár, vagy a téli hónapokban való fagyűjtést az idő járási viszonyok lehetővé és a faszükséglet vagy egyéb ok indokolta teszi, a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által, a község előjáróságával egyetértően meghatározott napokon, a nyári illetőleg téli hónapokban is adható engedély. Ugyezen szabály érvényes a tövön száradt és elemi csapások által megrongált fák kihasználására nézve is.

9. A fahasználati tilalom ideje.

A fahasználati területeken az előbbi § ok rendelkezései szerint megállapított kitermelési időszakon kívül a kezelő erdőgondnokság, illetve az erdőrendészeti hatóság erre vonatkozó engedélye nélkül fát vágni, gyűjteni és közelíteni vagy azokból fát elszállítani tilos.

10. A vágásból kihordott faanyagok elszállítási ideje.

A vágásokból a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által kijelölt utakra, tisztásokra vagy más ideiglenes farakodó helyekre kiszállított faanyagok azonban az ideiglenes rakodó helyekről a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság hozzájárulásával a megállapított feltételek mellett máskor is elszállíthatók.

11. A fadöntés szabályai.

A fadöntés szálerdőkben lehetőleg fűrészszel és fejszével (együtt), sárjerdőkben pedig lejszével vagy e célra szolgáló szűjtő késsel (kaczorral) mindig akként végzendő, hogy a visszamaradó tuskó (lejtőkön a hegy felől nézve) a vágáslap átmérőjénél magasabb ne legyen, a döntés felesleges fapazarlattal ne járjon, a döntés és legalyazás közben az állva maradó fák, valamint az erdő alján esetleg már meglévő és felnevelni szándékolt csemeték (suhángok, hajtások) kárt ne szenvedjenek.

Ledönteni (levágni) az előbbiekből érthetőleg csak a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által e célra kijelölt fákat szabad.

12. A legalyazás és lekérgezés (vagy lehántás) szabályai.

A ledöntött szálfák a döntés után azonnal legalyazandók s ezenkívül a fenyőfákról a kéreg is azonnal eltávolítandó.

Ha azonban a döntés késő ősszel, télen vagy kora tavasszal történik és a döntött fák az erdő-

ből lombfakadás előtt kiszállítatnak, valamint akkor is, ha a kiszállítás a döntés után azonnal megtörténik, azon esetben a fenyőkéreg lehántása (lefejtése), amennyiben azt más körülmények kívánatossá nem teszik, mellőzhető.

A lehántott és fel nem használt kéregdarabok a kártékony rovarok elszaporodásának megakadályozása érdekében csak belső felükkel felfelé fordítva hagyhatók a vágásban.

13. A vágás további kidolgozásának szabályai.

A vágások kihasználásra kijelölt faanyagai a lehető legbelterjesebben használandók ki, kellő gondnal arra is, hogy a vágásban esetleg állva maradó fák, valamint a természetes vagy mesterséges uton létesült aljnövés és a termőtalaj rendes munkával mellőzhető rongálásokat a fák feldarabolásánál, rakásolásánál, közelítésénél és kiszállításánál se szenvedjenek, hogy továbbá a vágásokban a kihasználásra kijelölt fákból a viszonyokhoz képest hasznosítható faanyagok vissza ne maradjanak és végül, hogy a kidolgozott vágások úgy a felújítási, mint a védelmi követelményeknek megfeleljenek.

Erre való tekintettel az előbbi §-ok rendelkezésein kívül bármily kihasználási és értékesítési mód mellett szigorúan szem előtt tartandó, hogy:

a) a vágásokon kihasználásra kijelölt fák lehetőleg 5, de legalább 10 cm. mellmagasság és vastagságu méretig kihasználtsanak s a ledöntött szálfák hosztolása (a csucs levágása) és feldarabolása lehetőleg csak fűrészszel végeztessék;

b) a vágás után késedelem nélkül ki nem szállítható épületfákat, rönköket, karókat és rudakat ne hagyják szétszórta a vágásokon, hanem az erdőgondnokság által megszabott módon és időben a közelítési vonalokhoz vagy az erdő szélére és illetőleg a vágással netalán szomszédos tisztásokra hordják össze akként, hogy ott az esetleg szükséges számbavétel és illetőleg ellenőrzés is megejthető legyen, a tüzfát és a kiszállítandó galy és hulladékfát pedig a közelítési és szállítási vonalak (völgyeleték, utak patakok, csuszató- vagy usztató csatornák) mentén, avagy az erdőszélre és illetőleg a vágással netalán szomszédos tisztásra a közelítési iránynak megfelelő és a vágás bejárását és a fafelvételt, vagyon ellenőrzést nem akadályozó módon (tehát nem szétszórta) rakásolják;

c) a közelítési (vontatási vagy csusztatási) és szállítási vonalak minden vágásban a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság hozzájárulásával állapíttassanak meg s a közelítési és szállítási berendezések készítésénél, valamint a közelítési és szállítási munkánál minden olyan eljárás, ami a talajban, vagy a fában indokolatlan károsításokat eredményezhet, feltétlenül mellőztessék;

d) a nem használható galy és hulladékfa egymástól 15—20 m. távolságra fekvő és 5 méternél nem szélesebb sorokba s a vágást esetleg átszelő árkokba összehordva, avagy ott, ahol a vágás legeltetett területtel határos, a vágásnak a

legeltetett terület felé eső szélén kerítés gyanánt sorban felhalmozva hagyassék vissza a vágásban, vagy pedig a kezelő m. kir. erdőgondnokság utasításainak megfelelően a vágásterületen visszamaradt tuskókra csomókba gyűjtendő; s amennyiben veszélytelenül elhamvasztható, a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság írásbeli utasításai szerint és az erdőőri személyzet felügyelete mellett nedves (vagy havas) időben a megfelelő óvintézkedések megtartása mellett a helyszínén elhamvasztandó;

e) a fák bárdolása (nagyolása, vagy teljes kibárdolása) a faragott vagy hasított áruk (teknő, lapát, kanál, zszindely, dranyicza stb.) készítése csak a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által e célra kijelölt helyeken engedtetik meg oly kikötéssel, hogy a forgácsnak és egyéb fahulladéknak vágásban maradó része, amennyiben az a felújítást vagy felújulást a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság véleménye szerint akadályozná, vagy más tekintetben káros hatásának mutatkoznék, az előbbi pontban jelzett galy- és hulladékhalmokba szintén összegyűjtendő és óvatossággal lehetőleg elégerendő;

f) az áterdölésekben (gyéritésekben), tisztázó és gyomláló vágásokban a termelt faanyagok felrakásolása csak az utak és tisztások mellett az ezekről számot tevő kár nélkül megközelíthető hézagokban engedtetik meg oly hozzáadással, hogy e helyekre a könnyű faválasztékok (vesszők, karók, dorongok, hasábok, rudak, póznák) emberi erővel gyűjtendő össze és igavonó állatok csak az emberi erővel egyáltalán nem, vagy csak aránytalan kiadások árán közelíthető faanyagok összehordására alkalmaztassanak.

14. A határidőre be nem fejezett, ki nem takarított és rendbe nem hozott vágások rendezése.

A használati területeken a jelen szabályzat 2—11. pontjai alapján, vagy külön engedéllyel megállapított kidolgozási és kitakarítási idő lejártával ezen szabályzat rendelkezéseinek meg nem felelő módon visszamaradt faanyagok kiszállításáról és illetőleg a 12. és 13. pontok alatt előirt elhelyezéséről, illetve eltávolításáról a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság ez iránti megkeresésének keltétől számított 14 nap alatt a birtokos község köteles gondoskodni.

A község ezen kötelessége nemcsak a házilag teljesített vágásokra, hanem a vevők és illetőleg vállalkozók által végzett fahasználatokra is egyaránt kiterjed.

Az utóbbiakra nézve azonban a község, mint az erdei rendtartásért felelős birtokos, a felmerülő költségek megtérülését vevővel szemben biztosítani köteles.

15. Erdei legeltetés és makkoltatás szabályai.

Az erdei legeltetés és makkoltatás általában csak az e célra kijelölt területeken és csak az erdőállomány megkárosítása nélkül gyakorolható; ennek érdekében:

a) az erdőben kecskéket legeltetni tilos;

ugyszintén tilos a lovakkal való legeltetés mindazon erdőrészekben, melyeknek faállománya egészben véve az 5 méter magasságot el nem érte, vagyis a ló szája alól teljesen ki nem nőt;

b) olyan erdőrészekben, hol a legeltetés (makkoltatás) a talajban vagy faban kárt okoz, a legeltetés (makkoltatás) a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnak eziránti megkeresésére, az üzemtervben netalán előirt legeltetési engedély dacára is, azonnal eltiltandó;

c) a legeltetési időszak a helyi viszonyokhoz mérten akként állapítandó meg, hogy kora tavasszal, mikor az új fű még nem hajtott ki és késő ősszel, mikor a fagy a fűvet már élvezhetlenné teszi, az erdei legeltetés szüneteljen;

d) erdei legelőre csak annyi állat engedhető, amennyi az ott levő fűből s kilegeltethető dudvákából és cserjékből elegendő táplálékot nyerhet;

e) felújítás alatt levő, de makkoltatásra előirt, vagy külön engedély alapján kijelölt állatokban a makkoltatás csak addig gyakorolható, a míg a jó makk kezd hullani;

f) az éjjeli legeltetés (makkoltatás) és zuglegeltetés vagy zugmakkoltatás feltétlenül tilos;

g) nedves időben a tömött, szivós (agyag) talajon, száraz időben pedig a laza (homok) talajon álló erdőrészek legeltetése beszüntetendő, vagy legalább kellően mérséklendő;

h) a delelő-, itató- és védhelyek, valamint a csordajárók a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnak a jóváhagyott üzemterv rendelkezéseinek figyelembe vételével eszközözendő kijelölése szerint állapítandók meg;

i) a csordajáró utak a szomszédos tulajdosoktól a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság utmutatása szerint elszigetelendők s a víz rongálásainak kitétt lejtős helyeken feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy a csordajáró (marhacsapás) talaja a kimosatás, vagy lemosatás ellen védve legyen;

j) a trágya összegyűjtése legfeljebb a h) pont értelmében kijelölt delelőhelyeken engedhető meg;

k) az 1894. évi XII. t. cz. II. fejezetében, illetőleg a legeltetés és pásztortartásról szóló vármegyei, illetve községi szabályrendeletekben foglalt általános intézkedések az erdei legeltetésre nézve is követendők;

l) a legeltetési tilalom alatt álló erdőrészek feliratos tilalmi táblákkal szembetűnően megjelölendők.

16. Erdei gyümölcsös szedésének és egyéb mellékhaszonvételeknek gyakorlásának szabályai.

Az erdei gyümölcsök szedése vagy gyűjtése s egyéb erdei haszonvételek gyakorlása az érvényes üzemtervekben és illetőleg külön engedélyekben megszabott korlátok között is csak az erdőtenyésztési és erdővédelmi követelmények érdekében kívánatos megszorításokkal engedhető meg.

Ezekre vonatkozólag a kezelő m. kir. járási

erdőgondnokságnak a m. kir. állami erdőhivattalal egyetértőleg ezen szabályzat rendelkezéséhez és a helyi viszonyokhoz mérten teendő javaslatai tekintendők irányadóknak.

17. Melyik napszakban szabad erdei haszonvételeket gyakorolni és fuvarozni.

A községi erdőkben május hó 1-től október hó 1-ig este 7 órától reggel 4 óráig, október hó 1-től május hó 1-ig este 6 órától reggel 5 óráig haszonvételeket (favágást, legeltetést, makkoltatást, fűhasználatot, föld-, kavics-, vagy kőtermelést, erdei gyümölcsök szedését stb.) gyakorolni s az erdőből vagy az erdőben levő rakodóhelyekről fát vagy egyéb erdei termékeket szállítani és illetőleg közelíteni általában tilos.

Kivételt csak a haszonbérbe adott kő, kavics és földbányák, valamint a vállalkozóknak egy tagban eladott nagyobb mennyiségű fatömegek képeznek, melyekben a termelési és közéleti munkálatok a bérlők és illetőleg vállalkozókkal szemben szerződésileg kikötendő felelősség alapján, az előbb tilosnak jelzett napszakokban is gyakorolhatók; a termelt anyagok kiszállítása azonban ily esetben is csak az előbb megengedett napszakokban történhet.

18. Vasárnapi munkaszünet betartása.

Az erdei haszonvételek foganatosításánál, valamint az erdei termékek szállításánál a vasárnapi munkaszünetet szabályozó törvény rendelkezései az ott megszabott büntetések terhe alatt önként érthetőleg betartandók.

19. Erdei haszonvételekre jogosító igazolványok szabályai.

Az erdei haszonvételekre jogosult egyének, amennyiben nem szerződéses vevők, illetőleg vállalkozók, jogosultságuk igazolhatása céljából az általuk gyakorolható haszonvétel helyet minőséget és mennyiséget pontosan feltüntető igazolványai (bárczával) latandók el.

Szerződéses vevők, illetőleg vállalkozóknak igazolvány gyanánt a jogérvényes szerződés-szolgálattal, az erdőből kiszállítható termékekre nézve azonban ezek is munkásaiknak, illetve fuvarosaiknak az előbb jelzett követelményeknek megfelelő igazolványokat adni kötelesek.

A jogosultaknak kiadandó igazolványok alakját, berendezését, kiszolgáltatási idejét, használatát és ellenőrzését, valamint az anyagszolgáltatás nyilvántartásának módját a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksággal egyetértőleg a községi képviselőtestület állapítja meg.

Mulhatatlanul megkívánatik azonban, hogy:

a) különféle erdei haszonvételekre külön igazolványok adassanak és minden igazolvány tartalmazza: az erdőbirtokos és az igazolvány tulajdonos nevét, a termelési hely megnevezését, a kitermelhető erdei termékek minőségét és mennyiségét, a bárcza keltét, a bárcza érvényességi idejét, a birtokos pecsétjét és a bárcza-kiállító aláírását s ezenkívül megfellelő beosztású legyen arra nézve is, hogy az

erdőőr a kiszolgáltatás megtörténtét s az ellenőrző közeg az ellenőrzés tényét a kelet jelzése mellett azon esetben is ráírhatta, ha az igazolványban jelzett erdei termékek kiszolgáltatása nem egyszerre, hanem több részletben történt:

b) az igazolványok alakja, berendezése és használata a törvényhatóság területén egyöntetűen legyen szabályozva; s végre

c) az igazolványokra s az anyagkiszolgáltatás nyilvántartására és ellenőrzésére vonatkozó községi szabályzat a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksággal kellő számu példányban közöltessék.

20. Erdőlo napok megállapítása.

Az ellenőrzés könnyítése érdekében az igazolványok használata mellett szükséges, hogy a vágások faanyagainak kiszolgáltatására és kihordására, általában minden ez idei termék gyűjtésére és kihordására a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksággal egyetértőleg minden községben meghatározott erdőlo napok állapíttassanak meg és hogy ott, a hol a lelkiismeretes ellenőrzés érdekei megkívánják, az erdőbirtokos községek a célznak megfelelő őrházakat építsenek.

21. Őrházak építése, berendezése és fentartása.

Az előbb jelzett őrházak számát és helyét a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság és m. kir. állami erdőhivatal előterjesztése s a birtokos meghallgatása alapján a közigazgatási erdészeti bizottság határozza meg. Az őrházak építéséről, berendezéséről, fentartásáról, fűtéséről és világításáról az érdekeltektől erdőbirtokosok kötelesek gondoskodni.

Olyan őrházakra nézve, melyek esetleg több erdőbirtokos község érdekeit szolgálják a hozzájárulási arányt vilás kérdés esetén a közigazgatási erdészeti bizottság állapítja meg.

22. Tűzelés az erdőben és azok közelében.

Az erdőkben és azok közelében való tűzelés az 1879. évi XXXI. t. cz. (Erdőtörvény) 9. és 10. §-aiban foglalt rendelkezések betartásával engedhető meg és szigorú gond fordítandó arra is, hogy az erdőégések elkerülését célzó óvintézkedési is pontosan alkalmaztassanak.

23. Erdőégések esetén követendő eljárás.

Erdőégések esetén az 1879. évi XXXI. t.-cz. 11., 12. és 13. §-ban foglalt intézkedések követendők.

24. Rovarkárok és elemi csapások esetén követendő eljárás.

Rovarkárok és jelentékeny elemi csapások (szél, hó, jég, zuzmára, árvíz, tartós esőzés, tartós szárazság és fagyok stb.) által okozott károk esetén a teendőket a közigazgatási erdészeti bizottság a beérkező jelentések alapján esetről esetre szabályozza, a nevezett hatóság rendelkezéséig azonban a kezelő m. kir. erdőgondnokságnak, illetőleg m. kir. állami erdőhivatalnak a veszély (kár) elhárítása vagy csökkentése érdekében az erdőtörvény 15. §-ának figyelembe vételével teendő

intézkedéseit az érdekelt erdőbirtokosok teljesíteni kötelesek.

25. Erdőhatárok, gazdasági beosztások, birtokhatárok, véderdők és tilalmazott területek megjelölése.

A külső és belső erdőhatárok biztosítása, valamint a gazdasági beosztások, birtokhatárok, véderdők és tilalmazott területek megjelölése a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által meghatározott módon és időben foganatosítandó.

26. Erdősítések és egyéb erdőgazdasági teendők ellátása.

A 25. pontban előirt szabály érvényes a vágásokon vagy kopárokon végzendő erdősítésekre, vízmosás-költési munkálatokra s általában minden azon erdőtenyésztési és erdővédelmi teendőkre nézve is, amelyek a jóváhagyott üzemtervekből vagy külön hatósági intézkedésekből folyólag a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által előíratnak.

Az ezen munkálatok foganatosításához szükséges anyagok, eszközök, felszerelések és munkások munkavezetésére rendelt erdészeti személynzet, (erdőtiszt, erdőőr vagy erdőszolga) által kívánt időben és számban rendelkezésre bocsátandók, beszerzésükről, illetőleg előállításükről tehát a vett írásbeli vagy szóbeli megkeresés után az illető községi előljárásnak mindig idejekorán gondoskodni kell.

27. Csemetketerlek létesítése és fentartása.

Az előirt erdősítések pontos és sikeres foganatosítása érdekében a szükséges csemetemenyiség úgy az erdőterületen végzendő ültetésekhez, mint pedig a beerdősítendő kopárokhoz és vízmosáshoz hazilag termelendő.

Az erdőbirtokos községek kötelesek tehát e célra a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság kijelölése és utmutatásai szerint kellő nagyságu saját csemetekerteket létesíteni s azokat a szükséges faniemek magvaival bevetve fenntartani, hogy azokból a csemeteszükségletek évről-évre tartamosan fedezhetők legyenek.

28. Munkások alkalmazása.

A házilag végzendő munkálatok fizetett és lehetőleg állandó munkásokkal foganatosítandók.

29. A jelen szabályzattól való eltérés engedélyének kérelmezése.

Ezen szabályzat rendelkezéseitől eltérni csak az erdőrendészeti hatóság előzetes engedélyével szabad.

Az engedély iránti kérelmek kellően felszerelve az eljárás rövidítése érdekében a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyújtandók be és az illetékes erdőrendészeti hatósághoz czimzendők.

30. A jelen szabályzat megszegésének következményei.

Ezen szabályzat rendelkezéseinek az erdőbirtokos községek, illetőleg a községeket képviselő előljárásságok részéről történő önkényes megszegése vagy mellőzése, valamint a szabályzat be-

tartása és mások által való betartatása érdekében szükséges felügyeleti kötelezettségek elmulasztása fegyelmi vétséget képez, s amennyiben a mulasztásból erdőrendészeti áthágás is származott, az ezért való felelősség fegyelmi ítéletben a mulasztóval szemben szintén megállapítandó.

A községi előljárásságok felelőssége tehát azokra az esetekre is kiterjed, amikor a jelen szabályrendelettel való eltérést nem a község, illetőleg a községi előljárásság követte el, hanem az az erdei haszonvételek gyakorlásánál követendő szabályok megismertetésének elmulasztásából, avagy a felekkel kötött szerződések hiányosságából s a köteles felügyelet és rendtartás elhanyagolásából ered.

Mulhatatlanul szükséges tehát, hogy a községek az erdeikben szokásos haszonvételek szabályait s a szerződésileg értékesítendő haszonvételek árverési és szerződési (vagy árverési) feltételek megszegőivel szemben alkalmazandó rendszabályokat a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksággal egyetértőleg, a jelen szabályzat rendelkezései alapján részletesen megállapítsák s a megállapított szabályok és feltételek betartását lelkiismeretesen ellenőrizve az azok ellen vétőkre szóló rendszabályokat teljes szigorral alkalmazzák.

A szabályok és feltételek megállapításánál a fenti 15. pontban foglalt intézkedésekre való tekintettel önként érthetőleg gond fordítandó arra is, hogy a jelen szabályzat, avagy külön rendelkezés alapján megállapított időre be nem fejezett, illetőleg ki nem takarított vágások rendbehozásával járó költségek megtérülése a községnek lehetőleg biztosítva legyen.

II. Vagyonkezelés.

31. A községi erdők kezelését, védelmét, hasznosítását és számadását, vagy költségvetését érintő ügyek képviselőtestületi tárgyalására a kezelő erdőgondnokság mint hivatalos szakértő az általa véleményezendő tárgy közlése mellett esetről-esetre szabályszerűen meghívandó.

A kezelő m. kir. járási erdőgondnokság képviselője a községi képviselőtestületi gyűlésen mint véleményező közeg csak az erdőgazdasági ügyek tárgyalásában vehet részt s szavazati joggal nem bír.

A kezelő m. kir. járási erdőgondnokság azon esetben, ha a községi képviselőtestületi ülésen egyéb fontos hivatali teendők miatt képviselve nem lehet, a vele közölt erdészeti ügyre vonatkozó indokolt véleményét a községi előljárássággal a közgyűlést megelőzőleg a tárgy fontosságához képest írásban közli.

Ha az utóbbi esetben a képviselőtestület a m. kir. járási erdőgondnokság írásban közölt véleményétől eltérő határozatot hoz, a hozott képviselőtestületi határozat 8 nap alatt a m. kir. járási erdőgondnoksággal vétiv mellett közlendő s a visszaérkezett vétiv az iratokhoz csatolandó.

32. Olyan határozatokkal szemben, amelyek érvényben levő szabályokba, rendeletekbe és törvényekbe ütköznek, a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnak joga van utólagosan is felettes

hatósága útján az ügy természete szerint a vagyonfelügyeleti hatósághoz, illetőleg a közigazgatási erdészeti bizottsághoz, vagy a kir. erdőfelügyelőséghez — a községi előljárással egyidejű értesítése mellett — jelentést vagy előterjesztést tenni: ez a jelentés vagy előterjesztés azonban a képviselőtestületi közgyűlés határozatának végrehajtására önmagában felfüggesztő hatályal nem bír, de az erdőgondnokság a határozat végrehajtásának felfüggesztését kérheti az illetékes hatóságtól.

33. A községi erdőkben és ezek tartozékain gyakorolható rendes évi haszonvételek — ide számítva a házilag termelt csemeték netán mutatkozó feleslegét is — a községi pénztár javára értékesítendőek s az ily módon nyert bevételek a községi erdőkben elkövetett kihágások után befolyó kárérték kártérítési összegekkel együtt községi képviselőtestületi határozat alapján első sorban az erdőgazdasággal járó folyó évi kiadások fedezésére, másodsorban a 35. pontban említett alap képzésére, harmadsorban a község egyéb folyó kiadásaira fordítandók.

34. Erdőgazdasági alap képzése.

Az erdők gazdasági kezelésével járó rendes évi kiadások (adók, erdőkezelési- és őrzési járulékok, erdősítési kiadások stb.) állandó fedezésének biztosítása érdekében a községek kötelesek: a) a 33. pontban említett rendes évi bevételnek 10%-át abban az esetben, ha arra az erdőgazdasággal járó, s elsősorban fedezendő folyó évi kiadások fedezése után a lehetőség meg van; b) a soronkívül kihasználásra engedélyezett faállomány értékesítéséből származó pénzbevétel abban az esetben, ha a soronkívüli kihasználás az erdőkezelési stb. kiadások fedezésére szolgáló alap létesítésére engedélyeztetett, egészben, amennyiben pedig a soronkívüli kihasználás más célra engedélyeztetett, a soronkívüli bevételnek 10%-át abban az esetben, ha a soronkívüli bevétel az engedélyező rendelkezésben megjelölt célra teljes összegében nem szükséges s a feleslegből a 10% kikérül, gyümölcsözőleg elhelyezni. Az ekként képzett alap, mint a község erdőgazdasági alapja, mindaddig rendszeresen gyarapítandó, míg az alap tőkájének évi kamatai a fentebb említett rendes évi kiadásokat nem fedezik. Ennek bekövetkeztéig az évi kamatok az alap tőkájének gyarapítására fordítandók s még az említett rendes évi kiadások fedezésére is csak kivételesen és törvényhatósági engedéllyel használhatók fel.

Amennyiben a község háztartási érdekei megengedik, a község képviselőtestülete az erdőjövődelem feleslegéből erdőgazdasági alapjának gyarapítására a fentebb megjelölt 10% nál nagyobb összeget is megszavazhat.

Az erdőgazdasági alap tőkéje rendkívüli szükség esetén is csak törvényhatósági engedéllyel csonkítható meg; s ily esetben az illető község köteles erdőgazdasági alapját újból a törvényhatóság által az engedéllyel egyidejűleg megállapítandó határidőn belül kellő mértékig felgyarapítani.

35. A 33. pontban foglalt általános szabály

alól kivételt csak a következők képeznek:

a) a község mint testület által saját céljaira és esetleges kötelezettségeinek fedezésére szükséges haszonvételek, nevezetesen:

a) a tervbe vett községi építkezésekre szükséges faanyagok, a községi hivatalos helyiségek fűtéséhez szükséges tüzifa, az érvényben levő kötelezettségeknél fogva a község által más helyiségekhez ingyen szolgáltatandó tüzifa, a községi tisztviselők részére természetben szolgáltatandó azon illetmények, amelyek az erdőből fedezendőek és végre a községi tenyészállatok eltartásához szükséges legelő, kaszáló és makkoltatás;

b) a teljesen vagyontalan községi lakosok saját szükségleteire szolgáló galy és hulladékfa;

c) a felettes vagyonfelügyeleti hatóság engedélye alapján egyes községi lakosoknak, iskoláknak, egyháznak stb. ingyen adható faanyagok.

36. Az értékesítés alól kivonandó, valamint értékesítendő erdei haszonvételek megállapítása.

Mindezeknek minőségét és mennyiségét tapasztalati adatok, illetőleg a 35. §. c) pontjában jelzett haszonvételekre nézve okmányok alapján a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság véleményének meghallgatásával évről-évre a községi képviselőtestület állapítja meg.

Ennek megtörténte után az 57. §-ban jelzett erdőgazdasági előirányzat alapján ugyancsak a községi képviselőtestület határoz a felett is, hogy az előírt erdei haszonvételekből mennyi és mily módon értékesíttessék.

37. A községi erdőkből hasznosítandó haszonvételek értékesítésénél a következő értékesítési módokat alkalmazhatók:

a) a faanyagokra fanem és választék szerint megállapított tőáron (kész faanyagoknál egységáron) való eladás (bárczázás) vagy árverés (törzsenkint, nyilankint, vágasonkint vagy rakatonkint);

b) a legeltetés és makkoltatásra nézve darabszám szerint megállapított legeltetési díj vagy évi átalányösszeg ellenében bárczázás, avagy bérbeadás árverésen;

c) a fűkaszálásra vagy sarlózásra nézve, árverés eladásra, vagy részbeadásra és ott, ahol a fű kivágása csak erdőápolási szempontból történik, ez csak teljesen megbízható egyéneknek engedhető meg, eladás vagy részbeadás szabadkézből;

d) kő, kavics, vagy földbányászatra bérbeadás árverés útján vagy bárczázás bizonyos meghatározott egységár, avagy évi átalány ellenében;

e) erdei gyümölcsökre nézve meghatározott egységár vagy évi átalány ellenében való bárczázás és árverés bérbeadásra vagy részbeadásra;

f) egyéb erdei haszonvételekre árverés bérbeadásra vagy (amennyiben azt a törvények vagy rendeletek nem tiltják) részbeadásra;

g) a vadászati és halászati jogra nézve árverés bérbeadásra.

Árverési módzatok.

Az árverés történhetik az a)–c) pontok

alatt jelzett haszonvételekre :

1. csak a községi lakosság részvétele mellett ;
2. a szomszéd községek bevonásával ;
3. egészen nyilvánosan ;

az f) pont alatt jelzett haszonvételekre és a g) pont alatt említett jogokra pedig csak nyilvánosan.

A felett, hogy az értékesítendő erdei haszonvételek értékesítésénél az itt megállapított módzatok melyike alkalmaztassék, ezen pont rendelkezéseinek korlátain belül a községi lakosság házi szükségleteinek figyelembe vételével és a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság véleményének meghallgatásával a községi képviselőtestület határoz.

A községi képviselőtestületnek ezen joga azonban csak az üzemterv rendelkezéseitől el nem térő azon rendes egy évi haszonvételekre terjed ki, amelyek a 2000 K becsértéket el nem érik.

2000 koronánál nagyobb becsértékű rendes évi haszonvételek rendszerint nyilvános árverésen értékesítendők ; eittől eltérésnek a 48. pontban megjelölt esetet kivéve csupán a vagyonfelügyeleti hatóságnak a közigazgatási erdészeti bizottság meghallgatásával hozott előzetes engedélye alapján van helye.

Az árverési hirdetmény a közzététellel egyidejűleg előzetesen, az értékesítés összes iratai pedig az értékesítés megtörténte s az eredmény elfogadása után azonnal a vármegye alispánjának bemutatandók, illetőleg bejelentendők.

Ha az értékesítés eredménye felebbezéssel nem támadtatott meg s a vármegye alispánja az értékesítési eljárás szabályszerűsége ellen az értékesítés eredményének bejelentésétől számított 15 napon belül nem tett kifogást, az értékesítés jogerős, ellenkező esetben a vagyonfelügyeleti hatóság döntéséig az értékesítés eredményének érvényesítése függőben tartandó.

Ha az eladásra bocsátott faállomány nem egy tömegben, hanem az értékesítés előre megállapított feltételeihez képest szálanként vagy kisebb csoportokban kerül árverés alá, az ilyen eladásoknál a fentebbi általános szabályoktól eltérésnek van helye annyiban, hogy ha az árverés szabályszerűsége ellen az árverés alkalmával az árverés vezetőjénél panaszt senki nem tesz, az értékesítés a már eladott egyes fákra vagy facsoportokra nézve azonnal jogerössé válik és a faállomány a vételár teljes összegének lefizetése után azonnal átszáll a vevő tulajdonába. Ellenben a panasszal megtámadott részleteladások érvényessége a panasznak szabályszerű elintézéséig függőben tartandók.

Az értékesítés eredménye tekintet nélkül az arra, a vevővel kötött szerződés vagy (a 46. pont harmadik bekezdésében említett esetben) az árverési jegyzőkönyv másolata kapcsán az értékesítés jogerőre emelkedése után a községi előjáróság által azonnal közlendő a m. kir. járási erdőgondnoksággal.

38. Üzemtervtől eltérő haszonvételek értékesítése.

Az üzemterv rendelkezéseitől eltérő haszonvételek, mint olyanok, amelyeket csak külön engedély alapján lehet foganatosítani, az erdőrendészeti és vagyonfelügyeleti hatóságoknak esetéről-esetre kiadandó rendelkezései szerint értékesítendők.

Jelen szabályrendeletnek az árverési hirdetmények szerkesztésénél és közzétételénél, az árverési és szerződési feltételek megállapításánál, valamint az árverés megtartásánál követendő eljárásra vonatkozó rendelkezései azonban üzemtervtől eltérő haszonvételek értékesítésénél is pontosan betartandók, azzal a hozzáadással, hogy: amennyiben a rendkívüli használatot engedélyező hatóság a szerződésnek a vagyonfelügyeleti hatóság által leendő jóváhagyását kikötötte, a megkötött szerződés csak hatósági jóváhagyás után válik jogerössé.

39. Árverések kihirdetése.

2000 K-nál nagyobb becsértéket képviselő erdei haszonvételek értékesítésére vonatkozó hirdetmények a helyi lapokban, valamint az Erdészeti lapokban és valamely fakeskedői szaklapban is közhírré teendők és e tekintetben a nagyméltóságu földművelésügyi m. kir. miniszter urnak 1910. évi 82403. számú rendeletében előírt eljárás betartandó, vagyis az árverési hirdetmény az árverés megtartása előtt legalább 15 nappal közhírré teendő, mely 15 napi határidőnél az árverés napja nem vehető számításba. A hirdetési idő tekintetében megjegyeztetik, hogy a hirdetménynek lapokban történt közzététele esetén, a közzététel napja azon lapnak megjelenési napja, melyben e hirdetmény közzé van téve, ha pedig több lapban tétetik közzé a hirdetmény, a legkésőbb megjelenő lap megjelenésének napja.

A 37. pont 1., 2. alpontjában jelzett korlátolt nyilvánosságu árverések úgy az árverést hirdető községben, mint az árverésbe bevonni szándékolt szomszédos községek területén szokásos módon teendők közhírré.

40. Az árverési hirdetmények szerkesztése.

Az árverési hirdetmények a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság meghallgatásával állapítandók meg. Minden árverési hirdetménynek tartalmaznia kell azonban:

- a) az értékesítés tárgyát képező haszonvételek megjelölését minőség, hely és mennyiség szerint ;
- b) az árverés helyének és idejének megjelölését ;
- c) az árverés módjának megjelölését ; és
- d) azt, hogy a részletes árverési feltételek mikor és hol tekinthetők meg.

A nyilvános árverésekre vonatkozó hirdetményekbe ezeken kívül fel kell venni :

- e) a kikiáltási árat vagy részbeadásnál a községeknek adandó termény hányad részét ;
- f) az írásbeli ajánlatok benyújtási határidejét ;

- g) az írásbeli ajánlatok kellékeit;
 h) a bánatpénz mennyiségét, melléklésének módját és azon értékek megjelölését, amelyek bánatpénz gyanánt elfogadhatnak; és végre
 i) azon kijelentést, hogy utóajánlatok nem fogadhatnak el.

41. Szóbeli és szó- és írásbeli árverések.

A korlátolt nyilvánosságú és illetőleg a szá-lankint vagy facsoportonként történő nyilvános árverések rendszerint szóbelileg, a nyilvános árverések ellenben mindig szó- és írásbelileg tartandók.

42. Árverési feltételek.

Az árverési feltételek ugy a szóbeli, mint a szó- és írásbeli versenytárgyalásokon írásba foglalandók.

Ezen feltételek szintén a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság meghallgatásával állapítandók meg s tartalmazniok kell a következőket:

- a) kik vehetnek részt az árverésen és ismeretlenek miként tartoznak magukat igazolni;
 b) becsáron (kikiáltási áron) aluli ajánlatok elfogadhatók-e?
 c) az ajánlatok elfogadására a község minő jogot tart fenn magának?
 d) az el nem fogadott ajánlatokhoz csatolt bánatpénzek hol, mikor és milyen módon vehetők vissza?
 e) az elfogadott ajánlattevőre és az árverező birtokosra mikor válik kötelezővé a szerződés és mikor irandó az alá?
 f) a szerződést ki (vagy kik) köteles (kötelesek) aláírni, pl. csak az ajánlattevő, vagy annak felesége, illetőleg érdektársai is;
 g) az elfogadott ajánlattól való visszalépés, illetőleg a szerződés aláírásának, avagy a szerződésben megszabott biztosíték beszoigáltatásának elmulasztása az ajánlattevőkre nézve minő következményekkel jár?
 h) az árverésből folyó per esetén a felekre nézve minő eljárás kötelező?
 i) mi az árverés tárgya s melyek a kötelező részletes árverés: és szerződési feltételek?

43. Szerződési feltételek.

A részletes árverési és szerződési feltételeknek tartalmazniok kell:

- a) a szerződés tárgyának részletes leírását (hely, minőség, mennyiség szerint);
 b) a haszonvétel gyakorlásának részletes feltételeit (erdei rendtartás szabályai szerint);
 c) az átadás, átvétel és ellenőrzés részletes szabályozását (az erdei rendtartás szabályai szerint);
 d) a fizetendő, illetőleg (részbeadásnál) természetben beszoigáltatandó ár, illetőleg terményhányad megjelölését s a fizetési feltételeket;
 e) a szerződő fél által fizetendő biztosíték összegét, a befizetés idejét és módját s a biztosíték gyanánt elfogadható értékek megjelölését;
 f) a szerződés esetleges átruházásának feltételeit;

- g) a szerződésszegés következményeit;
 h) a bélyegilletékek és a szerződésből eredő egyéb díjaknak ki által való megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket;
 i) a szerződésből folyó per esetén a felek által követhető eljárás szabályozását;
 j) a szerződés kötelező erejűvé válásának feltételeit.

44. Árverési és szerződési feltételek aláírása.

A fentiek értelmében kiállított árverési és szerződési feltételek a szóbeli árverésen résztvevők által aláírandók.

45. Árverési jegyzőkönyv vezetése és felszerelése.

Minden árverésről jegyzőkönyvet kell vezetni, melynek a felek által aláírt árverési feltételek, valamint a közhírré lételt igazoló záradékkal ellátott árverési hirdetmény mellékleteit képezik.

Az árverési jegyzőkönyv a legtöbbet ígérővel (ígérőkkel) és két tanuval, valamint az árverésen eljáró előjárásági tagokkal aláírandók.

Az így kiállított és felszerelt árverési jegyzőkönyv korlátolt nyilvánosságú és illetőleg a szá-lankint, vagy facsoportonként, illetőleg 2000 K-nál kisebb kikiáltási ár mellett történő árveréseknél egyben szerződést is képez.

Ekkor azonban a szerződésre szükséges bélyegjegyek az árverési jegyzőkönyvre ragasztandók.

2000 K-nál nagyobb kikiáltási ár mellett nyilvános árverésen értékesítendő erdei haszonvételekre nézve mindig külön szerződést kell kötni, amelyek egyik hiteles példánya a község birtokában marad, a másik hiteles példánya pedig a szerződő félnek kiadatik.

A szerződés egy-egy hitelesített másolata a kezelő m. kir. erdőgondnokságnak, a m. kir. erdőhivatalnak, a vagyonfelügyelő hatóságnak és a m. kir. adóhivatalnak is kiadandó.

46. A kikiáltási (becsár) megállapítása.

Az erdei haszonvételek árverésénél alapul veendő kikiáltási árt (becsárt) fahasználatokra s egyéb erdei haszonvételekre nézve az állam-erdészlet által végérvényesen megállapított mennyiség alapul vétele mellett a kezelő erdőgondnokság meghallgatásával a községi képviselőtestület állapítja meg, de az erdőgondnokság által kiszámított és illetőleg a m. kir. állami erdőhivatal által megállapított becsértéknél alacsonyabb nem lehet.

47. Az árverés eredménytelensége esetén követendő eljárás.

Amennyiben az első árverésen a becsár el nem éretnek: a 38. pont rendelkezéseinek szem előtt tartásával új árverés tartandó s ha az nem vezet kellő eredményre, a haszonvétel becsáron vagy azon felül — a 49. pontban említett rendelkezések megtartásával — szabad kézből is értékesíthető.

Ha azonban olyan soronkívüli fahasználat-

ról van szó, melynek erdőfelügyeleti szempontból történt engedélyezésekor a nyilvános árverésen való értékesítés az engedélyező hatóság által feltétlenül kikötött, abban az esetben a faállomány szabad kézből történt eladására vonatkozó szerződésben világosan ki kell kötni, hogy az csak az erdőrendészeti hatóság jóvá hagyásával válik jogerőssé.

48. A kikiáltási ár (becsár) leszállítása.

A kikiáltási árt (becsárt) a község képviselőtestülete sikertelen árverés esetén is csak akkor és oly mértékben szállíthatja le, ha és amily mértékben — azt a m. kir. áll. erdőhivatal a fenförgő körülményekhez képest megengedhetők találja.

A m. kir. állami erdőhivatal részéről javaslatba hozottnál nagyobb mértékű árszállítás csak a vagyonfelügyeleti hatóságnak és a közgazgatási erdészeti bizottságnak hozzájárulásával, rendkívüli fahasználatokra nézve pedig egyszerűen a m. kir. földművelésügyi miniszter urnak előzetes engedélyével történhetik.

Az újonnan megállapított — leszállított — kikiáltási ár (becsár) csak az idevágó szabályok szerint újra kihirdetett árverésen vehető alkalmazásba.

49. Szabadkézből való értékesítés.

A szabadkézből való értékesítésre nézve általában az 1886. évi XXII. t. cz. 120. §-a követhető, vagyis ha az árverés sikerre nem vezet vagy a község érdeke kivételesen a magán utoni egyezkedést javallaná, a vagyon szabadkézből is kiadható, de az erre vonatkozó szerződés a községre nézve csak a törvényhatóság jóváhagyása után válik kötelezővé. Megjegyezvén, hogy ily esetekben a törvényhatóság csakis az erdőrendészeti hatóság meghallgatásával határozhat, s hogy továbbá ennek a szabályrendeletnek az értékesítésre vonatkozó általános szabályai (igy az értékesítés iratainak bemutatására, a szerződéskötésre, a szerződésnek a kezelő m. kir. járási erdőgondnoksággal való közlésére, a becsár esetleges leszállítására stb. vonatkozó szabályok) az értékesítésnek itt említett módjára is kiterjednek.

50. Árjegyzék szerint való értékesítés.

A lakosság szükségleteinek fedezésére szolgáló azon erdei haszonvételek, amelyeket a községi képviselőtestület ezen szabályzat 38. pontja alapján kicsinyben meghatározott egységáron való eladás (bárczázás) útján kíván kiszolgáltatni, árjegyzék szerint értékesítendő.

Az árjegyzék megállapítása.

Az árjegyzéket a községi előljárásnak, a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság meghallgatásával készített tervezete alapján a községi képviselőtestület állapítja meg és pedig október 1-től a következő szeptember hó utolsó napjáig terjedő érvényességgel évről-évre.

Az árjegyzék a községi képviselő testület által

az erdőgazdasági költségvetés megállapíthatása céljából minden év augusztus hó 15-ig megtartandó közgyűlésen az erdőgazdasági költségvetést megelőzőleg tárgyalandó és állapítandó meg.

Az árjegyzék minden bárczázás útján értékesítendő haszonvételt illetőleg az erdei kihágásokra vonatkozó erdei érték- és árszabályzatban megállapított részletezéssel állítandó össze. Tekintettel azonban arra, hogy a házi szükségletek fedezésére nyitott vágásokból a lakosság rendszerint eladásra szánt fát is vesz, másrészt pedig ugyanazon vágásokból elemi csapások által sujtott községi lakosok rendkívüli szükségletei is fedezendő, ezek pedig a rendes házi szükségletekre szánt erdei termékekkel egy áron nem adhatók, ennél fogva:

- a) a házi szükségletekre szolgáló erdei haszonvételek árai;
- b) az eladásra vásárolt erdei termékek árai és
- c) az elemi csapások által sujtott községi lakosok rendkívüli szükségleteinek árai minden árjegyzékben külön-külön részletezendők.

51. Napszám- és munkabérek felvétele az árjegyzékbe.

Az árjegyzékben megállapítandók a község által végzendő munkálatoknál fizethető napszám- és munkabérek is.

52. A megállapított árjegyzéktől való eltérés.

A megállapított árjegyzéktől való eltérés akár az árakra akár a bérekre nézve csak a községi képviselő testület közgyűlésének a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság hozzájárulásával hozott előzetes és jogérvényes beleegyező határozata alapján engedhető meg.

53. Igazolványok [bárczák] kiállításáért szedhető díjak.

A részletekben értékesített haszonvételekre szóló bárczák, igazolványok kiszolgáltatásáért bárczánként 5 korona értékig legfeljebb 4 fillér, 5—10 korona értékig legfeljebb 6 fillér, 10 korona értéken felül pedig legfeljebb 8 fillér díj szedhető, amennyiben a már érvényben levő községi szabályrendeletnek másként nem intézkednek.

54. Házilag végzendő munkák kiadása szakmányba vagy vállalatba.

A községi képviselőtestületnek a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság meghallgatása mellett jogában áll a község által teljesítendő azon erdei munkálatokat, amelyek napszám-munkával előreláthatólag csak drágábban, vagy kevésbé biztos eredménnyel volnának végezhető, a munka természete szerint szakmányba (pl. fatermelést) részbe (pl. fűkaszáást) vagy egészben vállalatba (pl. őrházak építését) adni.

Az ilyen munkálatokra azonban minden esetben megfelelő részletes szerződés kötendő és amennyiben valamely egészben vállalatba adandó munkálatot terv és költségvetés szerint kell vé-

gezni, arra nézve szabályszerű árlejtés tartandó.

Az árlejtés megtartására és a szerződés megkötésére, valamint az árlejtés esetleges mellőzésére nézve ezen szabályzat 41—47 pontjaiban foglalt rendelkezések irányadók.

55. Erdőgazdasági költségelőirányzat szerkesztése.

A községi erdőkből várható haszonvételek jövedelméről s a községi erdőt és erdőgazdaságot terhelő kiadásokról a községi előljárátság köteles a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság közreműködésével a következő évre minden évi július hó végéig részletes költségvetést összeállítani és azt megállapítás végett a községi képviselőtestület elé terjeszteni. Ebben a költségvetésben az erdőbirtokos »Erdőgazdasági alap«-ja, valamint az erdőjövővel felelőségből gyümölcsözőleg elhelyezett »Erdőtökéje« és ezek »kamatai« is mindenkor nyilván tartandók.

56. A költségvetés a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által a jövő évi erdei haszonvételekről és erdőgazdasági teendőkről minden évi július hó 20-ig megküldendő előirányzat alapján az abban foglalt, illetőleg a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság által írásbelileg vagy szóbelileg előadandó javaslatok lehető figyelembe vételével, olyképen szerkesztendő, hogy abban az erdőgazdaságból folyó összes bevételek és összes kiadások a költségvetési sorrendben részletezve s a kihasználásra előirányzott, de előreláthatólag nem értékesíthető haszonvételek is tárgyalva legyenek.

Ehhez képest a költségvetésbe felveendő a község mint testület által a jelen szabályzat 30. a) pontja szerint saját céljaira fordítandó haszonvételek is és pedig:

a) A pénz vagy terménybeli kiadás nélkül nyerendő eredeti termékek úgy a bevételben, mint a kiadásban az ezekre árjegyzékileg megállapított tőáron.

b) Azok az erdei termékek pedig, melyeknek nyerése pénz, vagy terménybeli kiadással jár, bevételben és kiadásban az árjegyzék szerinti tőár és az előállítási költség (vagy terményérték) összegével.

Az erdőgondnokság által készített előirányzatokban szereplő azon haszonvételek, amelyek a helyi viszonyok között előreláthatólag nem értékesíthetők, valamint azok is, amelyek ezen szabályzat 35. b), c) pontjai értelmében ingyen lesznek kiadandók, úgy a bevételben, mint a kiadásban érték nélkül tárgyalandók.

57. Erdőgazdasági költségelőirányzat megállapítása.

A községi képviselőtestület az előljárátság által bemutatott költségvetési tervezetet minden évi augusztus hó közepéig köteles letárgyalni azon czélból, hogy a községi költségvetésbe a községi erdők bevételei és kiadásai a jogérvényesen megállapított erdőgazdasági előirányzat szerint legyenek beilleszthetők.

58. Erdőgazdasági költségelőirányzat tételeinek bevétele a községi pénznaplóba és számadásba.

Az erdőgazdaság bevételeiről és kiadásairól külön pénznapló vezetendő, melynek eredménye a községi számadásba az erdőgazdasági költségvetés beosztásának megfelelően elkülönítve vezetendő be.

59. Erdőgazdasági bevételekre és kiadásokra vonatkozó okmányok kezelése.

Az erdei bevételekre és kiadásokra vonatkozó szerződések, árverési jegyzőkönyvek, bérjegyzékek, számlák, nyugták és egyéb hasonló okmányok, valamint az értékesítésnél használt bárcza- (igazolvány-) könyvek a pénznaplóhoz tartozó okmányokra fennálló szabályok szerint kezelendők.

60. Községi pénznaplók és számadások betekintése a kezelő erdőtiszt által.

A községi pénznaplónak és számadásnak az erdei bevételeket és kiadásokat illető részeit, valamint az azokra vonatkozó okmányokat, beleértve a bárcza-igazolványkönyveket is, a kezelő m. kir. járási erdőgondnokság a községi vagy körjegyzői irodában megtekintheti és amennyiben azokra nézve erdőkezelési szempontból észrevételei vannak, jogában áll azokat szabályszerű megvizsgálás és további intézkedés céljából közvetlenül a járási főszolgabírónak, vagy felettes hatósága útján a vármegye alispánjának tudomására hozni.

61. Erdei úthálózatok és egyéb szállítási berendezések kiépítése és fentartása.

A községi erdők haszonvételeinek belterjesebb kihasználása és kedvezőbb értékesítése érdekében szükséges erdei úthálózatok, illetőleg egyéb szállítási berendezések fokozatos kiépítésére s a további üzemhez képest fentartandó utak fentartására az erdőbirtokos községek a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságtól nyerendő tervezetek szerint kötelesek állandóan kellő gondot fordítani.

62. Felelősség.

A jelen vagyionfelügyeleti szabályok betartásáért s az ezekből folyó felügyeleti és ellenőrzési követelményeknek szigorú lelkiismeretességgel való gyakorlásáért az 1886. évi XXII. t.-cz, értelmében a községi képviselők és községi előljárók ugyanolyan is felelősek.

63. A szabályrendelet érvénybe lépése.

Jelen szabályrendelet felsőbb jóváhagyás és kihirdetés után 30 nap múlva életbe lép.

Kelt Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűlésében.

362.

Udrvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 7417—1914. alisp.

530—1914. kgy.

Tárgy: A törvényhatósági közutak 1915—1916 évi költségvetése tárgyában Dr Sebesi János alispán előadja, hogy az állandó választmány által elkészített és közszemlére helyezett költségvetési munkálatok ellen senki felszólalást be nem adott. Időközben azonban a kereskedelemügyi minisztertől leirat érkezett, mely akként rendelkezik, hogy a törvényhatóság az új befektetések elhagyásával a költségvetés teteleit vegye megszorítás alá, s egyelőre csak az 1915 évre vonatkozólag alkossa meg a költségvetést. Az alispán e leiratnak megfelelőleg az állandó választmány javaslatát módosító javaslatot tesz, s a közgyűlés ezt elfogadván, hozta a következő

Határozatot:

Udrvarhelyvármegye közúti alapijának 1915—1916 évi költségelőirányzata a közigazgatási bizottság ez évi július hó 8-án 1426—914. sz. a. kelt határozatával tárgyalatván és elénk terjesztvén a költségvetésnek általánoságban való elfogadásával alábbi

Határozatot

hozzuk:

Az 1890 évi I. t.-cz. 22. §-ának rendelkezéseire képest szerkesztett és szabályszerűen előkészített költségvetés 1914 évi augusztus hó 10-étől ugyanazon hó 25-ig közszemlére tétettet ki és minekutánna ellene fellebbezés nem adatott be, azt alábbi észrevételekkel és intokollással teljes egészében elfogadjuk és jóváhagyjuk.

A) Bevételek:

1. Az utadószázalékot mindkét évre 10 (tíz) % -ban; a legalább két igavonó állattal nem bírók utadó minimumát 3 kézi napszám egy évi koronával számított váltásdíjnak megfelelően 3 (három) koronában; a legalább 2 igavonó állattal bírók utadó minimumát egy kétfogatu ígás napszám váltásdíjának megfelelően 6 (hat) koronában állapítjuk meg, melyek a százalék szerint kivett utadóval együtt teljes összegében készpénzben róvandók ki és hajtandók be.

Ehhez képest mindazok, akik legalább két igavonó állattal nem bírnak és legfeljebb 30 korona egyenes állami adót fizetnek, három korona, — azok a kik legalább két igavonó állattal bírnak és legfeljebb 60 korona egyenes állami adót fizetnek, hat koronával, — az ezeknél több egyenes állami adót fizetők 10% utadóval rovatnak meg.

Mindazok utadóját, a kik egyenes állami adót nem fizetnek, három koronával megváltható három kézi napszámban állapítjuk meg.

A bevételre vonatkozó F. kimutatás kapcsán kiemeljük azon körülményt, hogy az utadó bevételben csak a tényleg várható összegek vannak elszámolva, vagyis levonásba hozatott azon összeg, mely átlagos eredmények szerint felhajthatatlan-

ság okából eddig is töröltetni szokott és így a költségvetés a valódi bevételeknek megfelelően és reális alapon állítottatott össze.

2. Az előző évekhez képest növekvés mutatkozik a IV. rovat alatt az átkelési hozzájárulásokban. Ugyanis a homoródfürdő—homoródszentmártoni vicinális közút törvényhatósági kezelésbe vétetvén, a vonal mentén fekvő községek hozzájárulásainak figyelembe vételével ezen rovaton a bevétel 4902 korzna 38 fillérben állapítatik meg.

3. Némely eltérés mutatkozik az utadókötelezettség természetbeni levonása czimén a VIII. rovatnál, a hol a valódi bevétel elmúlt évi eredmények alapján 1049 korona 10 fillérrel irányoztatik elő.

4. A X. rovat alatti bevételek alatt részben a kereskedelemügyi Miniszter urnak 49769—907. sz. röndeletével engedélyezett 100000 korona évi államsegély állíttatik be, részben pedig az 1912. évi XXXV. t.-cz. alapján az alkalmazott személyzetnek családi pótlék czimén járó összesen 7500 korona, vagyis főösszegben 107500 korona.

A családi pótlék czimén felmerülő kiadás bevételezendő volt itt azon okból is, mivel különben a vármegye utépitési programjának valamely munkája elhagyandó lenne és így a program megcsonkíttatnék.

B). Kiadások.

Az egyes rovatok alatt felvett összegek általában megfelelnek a szabványelőirányzat megfelelő tételeinek, azonban a változott viszonyokhoz való alkalmazkodás folytán helyenként némi eltérés mutatkozik.

5. Az I. rovat alatti kiadások összege egyezik az előző évi előirányzatokkal és 7780 koronát tesz ki. A szabványelőirányzathoz képest mutatkozó lényegtelen eltérés onnan származik, hogy az utmesterek javadalmazása új alapon állapítottatott meg és ezen kívül az 1912 évi XXXV. t.-cz. alapján családi pótlék csimén is új kiadás merült fel.

6. A II. rovat alatti kiadásokat 10597 K. 23 fillérben állapítjuk meg, vagyis a szabványelőirányzattal szemben némi megtakarítás mutatkozik. Ezzel kapcsolatban meghatározzuk, hogy a kir. államépítészeti hivatal uti átalánya a változott viszonyoknak megfelelőleg évi 2000 koronát tesz ki és ennek ellen szolgáltatása fejében tartozik az összes törvényhatósági utakat évenként nyolczszor beutazni.

Az utmesterek utiátalánya előirt alapon állapítottatott meg évenként és kilométerenként 10 koronában, — és pedig miután a kiépített utak a kiépítettekkel egyidejűleg hetenként beutazandók, — a 10 korona egységár az egész hálózatra alkalmaztatott, tekintet nélkül azok állapotára.

7. A III. rovat alá tartozó kiadások összege nagyjában egyezik a szabványelőirányzattal és mindkét évre 85172 korona 22 fillért tesz ki.

Elhatároztatik egyszersmint, hogy a 4. tétel

alatt fedanyag előállítására előirányzott összeg változatlanul, 42000 koronában meghagyandó, miután a normál előirányzat megállapítása óta az anyag és munkabérek aránytalanul megnövekedtek és a szállítható fedanyag mennyisége sokkal kisebb, mint a programmi megállapítása idején, úgy, hogy a fenntartás gondosságával kell ellensúlyozni a mutatkozó hiányt és módot kell keresni, hogy a törvényhatóság ily irányú szükségletének gazdaságosabb kielégítésére anyagnyerő helyeket szerezzen meg.

8. Számbavehető eltérés mutatkozik a IV. rovat alatt, a hol a mellőzhetetlen kiadások figyelembe vételével 1915 évre 70250, 1916 évre 72250 korona van előirányozva. Ezen többlet onnan keletkezik, hogy a normal előirányzatba új műtárgyak építésére csak 14000 korona van beillesztve, holott az igényeket ezen összeg háromszorosan sem elégíti ki. Indoka ennek az, hogy az építési költségek öt éven belül lényegesen emelkedtek és hogy az utóbbi évek árvizei ugyszólván az összes műtárgyakat megtámadták, úgy, hogy azok sokkal gyorsabban romlanak, mint a hogy előrelátható volt.

Az 1915—16 évekre felvett műtárgyépítések részben a közlekedés biztonsága, részben veszélyeztetett állapotuk miatt halaszthatatlanok.

9. Az V. és VI. rovat alatti összegek a normal előirányzathoz képest változatlanok.

10. A VII. rovat alatt szintén némi növekedés mutatkozik a szabványelőirányzathoz képest, ezen növekedést előidézi a vicinális utmesterek még a mult költségelőirányzati években megállapított helyzetjavítása, részben pedig oly kiadások által, melylyel a közuti alap, mint érdekelt fél egyes teljesítendő munkákhoz való bevonása folytán keletkeztek, — de egyszer és mindenkorra való hozzájárulásként is nem visszatérő jelleggel.

Ezek figyelembe vételével az ezen rovaton mutatkozó kiadás 1915 évre 54049 korona 95 fillér, — 1916 évre 50559 korona 44 fillérben állapították meg.

11. A VIII. és X. rovatok alatti összegek pontos megállapítások eredményei és a megadott kereteken belül maradnak. Fentiekben elhatárolt tételeket összesítve a közuti előirányzat összes bevételeit 1915 évre 241013 korona 36 fillérben, 1916 évre 239648 korona 95 fillérben, az összes kiadásokat 1915 évre 240634 korona 68 fillérben, 1916 évre 239623 kor. 03 fillérben állapítjuk meg és fogadjuk el, vagyis 1915 évről a következőre 378 kor. 68 fillér, 1916 évről a következőre 25 kor. 92 fillér pénzmaradvány vétetik át.

C). Uthálózat :

A költségvetés megállapításával egyidejűleg Udvarhelyvármegye által kezelt törvényhatósági közutak 1—10 tételek alatt felsorolt hálózatát 202 519 km.-ben fogadjuk el, melyből azonban a sárd—szentdemeteri közút 0. o-2, 9, 5, 931-11, 200, 28, 130-29. 500 km. összesen 9.539 km. hosszú szakasza Kisküküllő vármegye határába esik és így törvényhatóságunk valódi uthálózata

192.980 km.

Ezen hossz a jelenlegi hálózattal szemben 16.300 km. növekedést mutat, a mi a homoródfürdő—homoródszentmártoni vicinális közutnak egyidejűleg elhatárolt törvényhatósági kezelésbe vétele által áll elő. Megújítjuk ezzel a 2987-alisp. 333-kgy.—912. sz. határozatunkat, mely egy nagyrészt az érdekelt községek által kiépített és igen élénk forgalmu utvonalat a megillető sorba emel. Ezen határozat nem válhatott annak idején jogerőssé, miután a törvényhatóság nem tudott kellő fedezetet felmutatni, minthogy azonban a felsőboldogfalva—felsőrákosi tvht. közút 43.990 km. hosszban 1913 év folyamán állami kezelésbe vétetett, a törvényhatóság egyszer már tett, és kellően megindokolt határozata újból esedékessé vált.

A fennforgott közlekedési érdekeken kívül újabb körülmény is hozzájárult ezen határozatunk meghozatalához. Ugyanis a szentgyházasfalu—székelyszombori tvht. közút 8—9 km. között elmúlt év folyamán Lövete község belterületén oly nagy hegycsuszamlás keletkezett, mely egyéb károkon kívül az ottani közutat is összetörte, úgy, hogy a folytonos fenntartás daczára is terhelt járművekkel nem lehet közlekedni és úgy a szentkeresztbányai teherforgalom a homoródfürdő—homoródszentmártoni utvonalat kénytelen igénybe venni, tehát az itteni átmenő forgalmi érdekek még szembeszökőbbekké váltak.

Ezen határozatunk szabályszerű közhírré tétel után összes iratokkal együtt jóváhagyás végett a Kereskedelemügyi Miniszter urhoz felterjesztendő.

Jelen határozat ellen a közhírré tételtől számitandó nyolcz nap utáni 15 napon belül a Kereskedelemügyi Miniszter urhoz intézett és a vármegye alispánja útján benyújtandó felebbezésel lehet élni.

* * *

A közgyűlés az állandó választmány fentebbiekben foglalt javaslatát a következő módosításokkal fogadja el;

A jelenlegi háborus állapotokra való tekintettel ezuttal csupán az 1915 évi előirányzatot állapítjuk meg

A jelenlegi rendkívüli viszonyok folytán a költségelőirányzat IX. bevételi rovata alatt a normalis években várható utadó jövedelmet öt százalékkal redukálva 115729 kor. 28 fillérben állapítjuk meg.

Ugyancsak a bentiek X. rovatában szereplő 107500 kor. állami hozzájárulst és fenti tekintetek figyelembe vételével 98000 koronára kellett csökkenteni, — vagyis az összes bevételeket 1915 évre 223679 kor. 26 fillérben fogadjuk el.

Az előterjesztett költségvetés kiadási részéből az I. rovat 3—6 tétele alatti 730 koronát töröljük és ennek megfelelőleg az I. rovat végösszegét 6850 koronára helyesbítjük.

A II. rovat alatti kiadásokból a II.3 c. A. alatt felvételekre felvett 500 koronát is a d. tétel alatti kiadást 2000 kor. helyett 1500 koronában,

a g. tétel alatti 500 koronás összeget 300 koronára irányozzuk elő, vagyis a II. rovat alatti összkiadást 9397 kor. 23 fillérben állapítjuk meg.

A III. rovat alatti kiadások általában igen szűken vannak megszabva. úgy, hogy itt a költségek csökkentése nem ajánlatos, miután a közutak fenntartására éppen a rendkívüli viszonyok miatt kétszeres gondot kell fordítani és az elmúlt évek kedvezőtlen időjárásai által okozott károkat az eddiginél nagyobb munkaerővel kell helyreállítani. Ennek figyelembe vételével itt csak a III-1 b. tétel alatt felvett 1872 koronát változtatjuk 1000 koronára, vagyis a III. rovat végösszege ezáltal 84300 korona 22 fillért tesz ki.

Hasonlóképpen áll a helyzet az előirányzat IV. rovata alatt, ahol a felvett műtárgy építések már évek óta halasztatnak és a folytonos és költséges javítgatások daczára építésük további elhalasztása már lehetetlen.

A székelyudvarhely—parajdi ut 13—27 km-nek megkezdett építése szintén multhatatlanul szükséges, mivel a régi utvonal már nem alkalmas a közlekedés lebonyolítására és ezen hadi fontosságúnak jelzett útirány a forgalomnak sűrűn átadandó és mintegy 6 km. már a háboru előtt munkában is volt.

Töröljük azonban az uttest tartozékokra a 39. tételszám alatt felvett 1000 koronát, mert bármily szükséges a forgalom biztonságáról való gondoskodás, ezuttal csupán a közlekedés lehetőségének szempontját kell mérlegelnünk és ennek megfelelően a végösszeget 69250 koronában állapítjuk meg.

Az V. és VI. rovat változást nem tesz szükségessé. A közuti előirányzat VII. rovata alatt b/1 tétel alatt vicinális segélyezésekre felvett 13000 kor.-t 8000 kor.-ra redukáljuk, mely megfelel közelítőleg a már lekötött segélyezés mérvének. Töröljük egyszersmint a VII. c/5 tétel alatt felvett 5800 korona hozzájárulást, utasítva a vármegye alispánját, hogy a kérdéses munka elhalasztása iránt saját hatáskörében intézkedjék.

Egyéb tételek változatlanul hagyásával a VII. rovat végösszege 43249 kor. 95 fillérben adódik ki.

A VIII. rovat alatti összeget az I. II. és III. rovatok változtatásával arányosan kereken 3000 koronában állapítjuk meg, míg a IX. és X. rovat változatlanul marad.

Fent elősoroltaknak megfelelőleg az összes kiadás 225727 kor. 10 fillért tesz ki, vagyis 304 kor. 75 fillér hiány mutatkozik 1915 év végével.

Határozatilag kimondjuk továbbá, hogy a bemutatott úthálózatot elfogadjuk és a homoród-füldő—homoródszentmártoni közut átvételéhez ragszokdnunk kell, miután a lövétei hegycsuszamlás okozta közlekedési akadály ezen szakasz feletti községeket és az átmenő forgalmat erre a közutra tereli át és így a törvényhatóság kötelességévé teszi, hogy ezen utvonal fenntartásáról gondoskodjék.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizott-

ságának Székelyudvarhelyen 1914 évi október hó 17-én tartott közgyűléséből.

363.

Szám : 7263—914. alisp.
798—914. közgy.

Tárgy : Budapest székesfőváros közönségének a Rákóczi Ferenc szobrára vonatkozó adakozás iránti felhívása.

Határozat.

Uvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága a megkeresésben megjelölt célra hozzájárulásképpen 50 (ötven) kor. adományozását elhatározza és ez összeg kiutalásával alispánt megbizza.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen 1914 évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

364.

M. kir. Földmivvelésügyi Minister.

80328 szám 1914. I.-A fő 2. u. o.

Folyó évi május hó 21-én 1034 szám alatt kelt előterjesztésére értesitem a bizottságot, hogy az erdészeti albizottságnak ad 861—1914. szám alatt hozott azt a határozatát, a melylyel az erdőbirtokosok érdekeinek megvédése szempontjából Fábán József székelyudvarhelyi lakost Udvarhelyvármegye területén az állami kezelésben levő erdők birtokossai által hirdetett árveréseken való részvételtől a határozat jogerőre emelkedésétől számított három évi időtartamra kizárta, az ellene Fábán József által beadott felebbezés folytán felülvizsgálván azt helytálló indokainál fogva — a felebbezés egyidejű elutasításával 2-od fokban is jóváhagyom.

Előterjesztésének mellékleteit — a határozat kivételével — további szabályszerű eljárás végett idecsatolva megküldöm.

Budapest, 1914. szeptember hó 10-én.

A miniszter helyett :

Bartóky, s. k.
államtitkár.

Sz : 1885—914. kgbiz.

Végzés.

Fenti miniszteri rendeletet hiteles másolatban kiadjuk — tudomás vétel végett — felebbező Fábán József székelyudvarhelyi lakosnak, továbbá megküldjük a vármegye alispánjának azon kéressel, miszerint azt a vármegye hivatalos lapjában kihirdetés céljából közzétenni s utasítani sziveskedjék a községi jegyzőket, hogy ezen miniszteri rendelet tartalmára a kerületükhöz tartozó összes erdőbirtokosok figyelmét hívják fel.

Végül kiadjuk a miniszteri rendelet másolatát a m. kir. áll. erdőhivatalnak azzal, hogy a kerületéhez tartozó összes erdőgondnokságok vezetőjét utasítsa, miszerint az egyes faeladások

árverése alkalmával ügyeljenek arra, hogy nevezett fakereskedő az árverésen részt ne vegyen, hogy netán előforduló eset alkalmával, ezen rendelkezésben foglaltakra az eladó birtokost figyelmeztessék s az esetet bizottságunkhoz jeleítsék be, hogy a szükséges további intézkedések elrendelhetők legyenek.

Miről a kir. erdőfelügyelőséget értesítjük.

Udvarhelyvármegye közigazgatási gazdasági bizottságától.

Székelyudvarhely, 1914. október 14-én.

Ugron, főispán elnök.

365.

Szám: 8067—1914. alisp.
527—914. közgy.

Tárgy: a számvevőség előterjeszti a Házartási alap 1915 évi költségvetési előirányzatát

Határozat.

Előterjesztetik Udvarhelyvármegye Házartási alapjának 1915 évre szerkesztett költségvetési előirányzata mely szerint

a rendes kiadási szükséglet	248843
a rendkívüli kiadási »	26200

Osszesen 275043 K.

melylyel szemben a vármegye rendes bevételi jövedelme . . . . . , 4309 K.
s így államjavadalmazás terhére összesen előirányoztatott 244534+26200 = 275043 K.

Ezen mérleggel a költségvetés úgy részleteiben mint egész összegeiben elfogadtatik s belügyminiszter urhoz jóváhagyás végett felterjesztetni határoztatik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyez 1914 évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

366.

Szám: 3747—1914. alisp.
780—1914. közgy.

Tárgy: Boér István ny. járási irnok, oklándi lakos segély iránti kérése.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság folyamodót 50 kor. segélyben részesíti.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

367.

Szám: ad. 7736—1914. alisp.
791—1914. közgy.

Tárgy: Benedek Albert hadi szolgálatra bevont díjnak kérése segély iránt.

Határozat.

A törvényhatósági közgyűlés Benedek Albert vármegyei díjnak részére tekintettel arra, hogy nevezett a törvényhatóság szolgálatában eltöltött 16 évi szolgálata alatt segélyt vagy jutalmat nem kapott és családja szorult állapotban van, 50 korona segélyt állapít meg s utasítja az alispánt annak a segélyezett felesége, Benedek Albertné Benedek Anna, felsőboldogfalvi lakos részére való utalásra.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október 17-én tartott rendes közgyűléséből.

368.

Szám: ad. 4959—1914. alisp.
537—1914. közgy.

Tárgy: Ifj. Gergely Dénesné Lőrincz Juliánna utkaparó özvegynek kerése segélyezés iránt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság ifj. Gergely Dénes volt utkaparó özvegye részére 1914. évi január hó 1-étől kezdődőleg az utkaparói nyugdíj pénzalap terhére havi 10 korona évi 120, egy-százhusz korona kegydíjat engedélyez.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

369.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 8542—1914. alisp.
800—1914. kgy.

Előterjesztetik Udvarhelyvármegye kórház fentartási alapjának 1913. évi zárszámadása.

Határozat.

A számvevőség által okmányok egybehasonlításával tétélesen felülvizsgált számadás zárlata szerint a készpénz: bevétel 78559 K 40 f, kiadás 77633 K 46 f, maradvány 925 K 94 f; az érték: bevétel 5000 K, kiadás 1000 K, maradvány 4000 K volt 1913. évben.

Ezen számadási mérleg eredményeként mutatkozik 1913. év végén:

I. Cselekvő vagyonként: pénzmaradvány 925 K 94 f, érték maradvány 4000 K, cselekvő követelés 49547 K 37 f, összesen 54473 K 31 f.

II. Szenvedő vagyonként: 18385 K 57 f s így ezen pénzalapnak 1913. év végén a tiszta cselekvő vagyona 36087 K 73 f-t képvisel.

Ezen mérleg szerinti adatokkal jelen számadás úgy részleteiben, mint végmérleg adataiban elfogadtatik, megállapittatik és jóváhagyatik azzal, hogy a számadás okmányolatlan példánya jelen határozat kapcsán a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztetni határoztatik.

Miről a vármegye alispánja a további intéz-

kedősk megtétele végett és a számvevőség tudomás vétel végett értesítendők.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott közgyűléséből.

370.

Szám: 8066—1914. alisp.
526—1914. közgy.

Tárgy: A vármegyei tisztviselői nyugdíj pénzalap 1915. évi költségvetése.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a tisztviselői nyugdíj pénzalap 1915. évi költségvetését:

55104 K 84 f szükséglettel

11727 » 38 » fedezettel

43377 K 46 f hiánnyal

megállapítja és elfogadja.

A hiány részbeni fedezésére a törvényhatósági bizottság az 1914. évre az 1883. évi XV. t.-cz. 13. §-a alapján 2% os és az 1912. évi LIX. t.-cz. 1. §-a alapján 3% os, vagyis összesen 5% os vármegyei pótdadót vet ki s ezen pótdadó kivételére és behajtására a vármegye alispánját felhatalmazza.

Az 1913. évi állami egyenes adók összege 425,638 K 23 fillér, illetve Székelyudvarhely rend. tanácsu város 109,045 K 51 fillér adójának leszámítása mellett 316,592 K 72 fillér s így az 5% os pótdadó 15,829 K 63 fillér, illetve az időközben leírás alá kerülő vagy behajthatatlanná váló pótdadók hozzávetőleges összegének leszámításával 14,000 korona.

Marad tehát fedezetlen hiány 29377 K 46 f.

Ebből az összegből esik 13520 K az alap tartozására, míg 15857 K 46 fillér a folyó szükségletek fedezésére.

A törvényhatósági bizottság egyben felterjesztést intéz a m. kir. belügyminiszter urhoz az iránt, hogy a tisztviselői nyugdíj alapot a mutatózó 29377 K 46 fillér fedezetlen hiány erejéig segíelyzni méltóztassék, mert a vármegye a kivethető pótdadók teljes összegét kivette s a vármegyének a pótdadón kívül semmi ide fordítható jövedelme nincs.

Az 1883. évi XV. t.-cz. 9. §-a alapján kivethető további 3% pótdadó hosszabb időre a megyeházépítési pénzalap javára van lekötve.

Azon setre azonban, ha államsegély nem lenne nyújtható, a törvényhatósági bizottság továbbá elhatározza, hogy a folyó szükségleteknél mutatózó 15857 korona 46 fillér hiány fedezésére az 1883. évi XV. t.-cz. 13. §-ának második bekezdése alapján még 6 (hat) százalék pótdadót vet ki és felkeri a m. kir. belügyminiszter urat, hogy a most idézett törvényes rendelkezés alapján a törvényhozás felhatalmazását kieszközölni méltóztassék.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizott-

ságának Székelyudvarhelyt, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

371.

Szám 8613—1914. alisp.
793—1914. kgy.

Előterjesztetik Udvarhelyvármegyei utkparói nyugdíj-alap 1915. évi költségvetési előirányzata.

Határozat.

A számvevőség által összeállított s előterjesztett vármegyei utkparói nyugdíj-alap 1915. évi költségvetési előirányzata.

1636 kor. szükséglet

1636 kor. fedezet

és semmi maradvánnyal elfogadtatik.

Ezen határozatnak a vármegyei Hivatalos Lapban szabályszerű 15 napi közzemlére kitételek rendeltetik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott közgyűléséből.

372.

Szám 4603—1914. alisp.
558—1914. kgy.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 94003—913.—VI. A. sz. felhívása a fogadó stb. ipar gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendelet kiegészítése iránt.

Határozat.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottsága a kereskedelmi m. kir. miniszter 94003—1903—VI. A. sz. alatt a fogadó, vendéglő, kávéház és kávémérési iparok gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendelet kiegészítése iránt kiadott felhívása folytán hozta a következő határozatot.

A fogadó, vendéglő, kávéház és kávémérési iparok gyakorlása tárgyában 2955—1908. alisp. illetve 372—1908. közgy. szám alatt alkotott 234—1909. alisp. sz. alatt módosítva közzétett szabályrendeletet a következőleg egészíti ki.

»Függelék« 22. §. A nyilvános étkező helyiségek (vendéglők, kávéházak, kávémérések stb.) tulajdonosai helyiségeikben a vendégek számára könnyen hozzáférhető helyen kézmosásra használható — lehetőleg folyócsappal ellátott — mosdókészülékeket felállítani kötelesek.

23. §. Az alkalmazottak az evő és ivóeszközöket tisztán kezelni tartoznak, kifejezetten tiltatván attól, hogy a poharakba azoknak vízzel való megtöltésénél és a tálczákra való elhelyezésénél, ujaikkal belenyuljanak.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhely, 1914. évi október hó 17-én tartott közgyűléséből.

373.

Szám 7999—1914. alisp.
560—1914. kgy.

A községi és körjegyzők lakbéréről és átalányairól, valamint a községi előljárók napi és fuvardijairól szóló szabályrendelet.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a községi és körjegyzők lakbéréről és átalányairól, valamint a községi előljárók napi és fuvardijairól szóló szabályrendeletet az előterjesztett szövegezéssel elfogadja, megállapítja és közzététel után jóváhagyás céljából a m. kir. Belügyminiszter urhoz terjeszti.

Udvarhely vármegyének a községi és körjegyzők lakbéréről és átalányáról, valamint a községi előljárók napi és fuvardijairól alkotott

Szabályrendelete.

I. FEJEZET.

A községi és körjegyzők illetményeiről.

a) Általános rendelkezések.

1. §. A községi és körjegyzők lakbérét és egyéb átalányait számszerű összegekben az 1886. évi XXII. t. cz. 66. §-a alapján a törvényhatósági bizottság az illető község, illetve községek meghallgatásával, mindenik nagyközségre, illetve körjegyzőségre nézve külön-külön hozandó határozattal állapítja meg.

Az egész vármegyére kiterjedő általános érvényű rendelkezéseket az alábbi szakaszok foglalják magukban.

2. §. A községi illetve körjegyzőknek igényük van:

1. természetbeni lakásra, vagy lakbérre;
2. utiálatányra;
3. irodai átalányra;
4. irodabérre;
5. szolgatartási átalányra;

b) A jegyző lakásilletményéről.

3. §. A községi, illetve körjegyző három szobából, egy konyhából és megfelelő mellékhelyiségekből és legalább 400 □-ól nagyságu kertből álló természetbeni lakást, vagy az ennek megfelelő lakbért igényelheti.

Természetbeni lakás hiányában a lakbér összege, minden esetben a helyi viszonyok figyelembe vételével állapítandó meg.

4. §. Ha a nagy községben, illetve körjegyzőség székhelyén megfelelő természetbeni lakás nincs vagy ilyen lakás nem volna kibérelhető a törvényhatósági bizottság a községet, illetve községeket megfelelő lakás felépítésére kötelezheti.

c) Az utiálatányról.

5. §. Az utiálatány a községek számához, az egyes községeknek a körjegyzői székhelytől való távolsághoz a külközségek nagyságához, a körjegyzői székhelynek a járás központjától való távolságához mérten és helyi viszonyok figyelembe

vételével állapítandó meg.

6. §. Utiálatánnyal ellátott községi és körjegyzők napi és fuvardijakat felszámíthatnak:

1. a közadók kezeléséről szóló 1885. évi XLIV. t. cz. alapján teljesített eljárások eseteiben.
2. magánosok érdekében teljesített eljárások eseteiben, a 7. § 2. és 8. pontjában jelzett kivételekkel.

7. §. Utiálatánnyal ellátott községi és körjegyzők napi és fuvardijakat nem számíthatnak fel:

1. közérdekű kiszállások alkalmával, kivéve

6. §. 1. pontjában jelzett eljárásokat.
Ily napi és fuvardij felszámítására nem jogosító kiszállásoknak tekintendők a község határán s illetve a körjegyzőség területén belül teljesített hivatalos eljárások és a járás és a vármegye székhelyére az állásból kifolyó hivatalos ügyekben vagy a felettes hatóságok rendeletére történő utazások is.

2. magánosok érdekében teljesített eljárásoknál, ha az eljárás a község s illetve a körjegyző lakhelyeül szolgáló község belterületén, vagy külterületén ugyan, de a belterület határától egy kilométernél nem nagyobb távolságra fekvő helyen történik;

3. magánosok érdekében a körjegyzőséghez tartozó külközségekben hivatalos napokon teljesített eljárások eseteiben.

A 2. pont alatti tiltó rendelkezés az utiálatánnyal el nem látott községi és körjegyzőkre is érvényes.

8. §. Ha községi illetve körjegyző ugyanazon helyen több magánérdekű ügyet végez, vagy ha ugyanazon napon több községben végez díjak felszámítására jogosító ügyeket a fuvar és napidij csak egyszeresen számítható fel.

Kivételt képez a fuvardij tekintetében az az eset, ha az eljárás bevégezte és a lakhelyre való visszatérés után ugyanazon napon magánfél kérésére vagy érdekében teljesítendő előre nem látott kiszállás szüksége forog fenn, a mikor a fuvardij felszámítható.

9. §. Ha a község vagy magánfél természetbeni fuvar bocsát a községi illetve körjegyző rendelkezésére, fuvardij nem számítható fel.

10. §. A körjegyző a magánérdekben teljesítendő eljárásokat is a lehetőséghez képest a közérdekben teljesítendő kiszállások (hivatalos napok, időszakonkénti hivatalos körutazások, adószedések stb.) alkalmával köteles elvégezni.

Ilyenkor napidij és fuvardij a magánfél terhére sem számítható fel.

11. §. Vasuton való utazásnál a jegyzők II. osztályu vonatmenetdíjat számíthatnak fel.

Félárújegy váltására jogosító igazolvánnyal ellátott jegyzők a II. osztályu vonat menetdíjának csupán felét számíthatják fel.

12. §. Ha a községi illetve körjegyző lakhelyétől 2 km. távolságon belül vasuti állomás van s az utazás célja vasuti állomással bíró hely, fuvardij csak abban az esetben számítható fel, ha a ténylegesen megtett ut kevesebb költségbe kerül mint a mennyibe a vasuton megtett ut

kerülne.

13. §. A községi és körjegyző a fentebbi megengedett esetekben felszámíthat

1. Napdíj czimén:

a) ha a nagyközség határán s illetve a körjegyzőség területén kívül történik az utazás 5 koronát;

b) a A nagy község és illetve a körjegyzőség területén belül adóvégrehajtásoknál 3 koronát;

c) a nagy község s illetve a körjegyzőség területén belül egyéb ügyekben 2 koronát.

2. Fuvardij czimén kilométerenként 30 fillért.

14. §. Az utiköltségekről a számla a működés befejeztétől számított 15 napon belül a kiutalást engedélyező főszolgabíróhoz beterjesztendő, a ki azt záradékolja s a záradékolásnak a jelen szabályrendelet rendelkezéseinek betartását ellenőrizni köteles.

A záradékolás után a számlát a járási számvevő számtételileg felülvizsgálja és érvényesíti.

Segédjegyző utiszámlájánál a kiszállítás megtörténtét közvetlen hivatalfőnöke a számlán igazolja.

15. §. Az uti számlának rovatonként tartalmaznia kell az utazás idejét, az utazás helyét a kilométer távolságot, a felszámított fuvardíjat, a felszámított napdíjak, a felszámított díjak összegét és kitöltetlen rovatot a számvevői helyesbítések czéljaira.

16. §. A segédjegyzőnek a jegyző megbízásából illetve annak képviseletében közérdekben teljesített hivatalos eljárása alkalmával felmerült tényleges kiadásait és csakis ezeket az utiátalánnyal bíró községi, illetve körjegyző köteles megteríteni.

d) Az irodaátalányról.

17. §. Az irodaátalány mindenik nagyközségben és körjegyzőségben a nagyközség és körjegyzőség lélekszámához és az ügyforgalomhoz képest állapítandó meg.

18. §. Az irodaátalányból a községi illetve körjegyző fedezi a körjegyzői iroda részére szükséges minden nemű papír és írószerek; nyomtatványok árát stb.

Az irodaátalány terhére esik az iroda fűtése és világítása is, a hol a fűtéshez szükséges fa nem természetben lesz kiszolgáltatva.

Ily czimén tehát a községek semminemű külön költségekkel nem terhelhetők.

A felsőbb hatósági rendelkezések folytán beszerzett és bekötött törvénykönyvek Rendelet Tára, Belügyi Közlöny, Vármegyei Hivatalos Lap stb., valamint az esetleg egyéb a képviselőtestület esetről esetre hozott határozata alapján beszerzett könyvek vételára a község illetve községek terhére felszámítható ugyan, ezen könyvek stb. azonban leltárilag kezelendők és megőrzendők.

Adóügyi nyomtatványok az irodaátalányt nem terhelik.

c) Az irodaberről.

19. §. Irodabér átalányra igénye van a községi, illetve körjegyzőnek, ha a község illetve körjegyzői szövetkezet természetben megfelelő alkalmas irodahelyiséget nem szolgáltat.

Az irodabér a helyi viszonyok figyelembe vételével állapítandó meg.

20. §. A 4. §. esetében a törvényhatósági bizottság arról is intézkedik, hogy jegyzői lakás építése alkalmával irodahelyiségről is gondoskodás történjék.

f) A szolgatartási átalányról.

21. §. Szolgatartási átalányra a jegyzőnek csak akkor van igénye, ha

1. a község illetve községek maguk nem gondoskodnak arról, hogy a szolgálai teendők (esküdtek polgárok stb. utján) élvégeztessenek;

2. ha a községek a szolgálai teendők elvégzése iránt a saját hatáskörükben határoztak ugyan de ezen teendők ennek daczára vagy egyáltalán nem, vagy csak lanyhán és pontatlanul teljesítetnek.

Az 1. pont esetében a szolgatartási átalány feltétlenül megállapítandó.

A 2. pont esetében a községi, illetve körjegyző előterjesztésére a törvényhatósági bizottság a község illetve községek határozatainak bekerése után a körülményhez képest intézkedik.

22. §. A szolgatartási átalány összege a népesség számára és az ügyforgalomra való tekintettel és a helyi viszonyok figyelembe vételével állapítandó meg.

g) Az átalányok kifizetéséről.

23. §. A jegyzők lakbéréről egyebekben a jegyzői fizetési alapról alkotott szabályrendelet intézkedik.

A községi és körjegyzők részére megállapított egyéb átalányok negyedévenként esedékesek és a község illetve községek pénztárai által minden negyedév elején fizettetnek ki.

A községek az átalányokról, valamint az előreláthatólag felmerülhető utiszámla szerinti kiadásokról költségvetésükben gondoskodni tartoznak.

24. §. Utiátalány, irodabérátalány és szolgatartási átalány a községi és körjegyzőket csak a tényleges működés idejére, azaz az állás tényleges elfoglalásának napjától a működés megszűnéséig napjáig illetik meg.

Hivatalától felfüggesztett községi és körjegyző felfüggesztésének tartama alatt ezen átalányokra igényvel nem bír.

Helyettesítés esetén és annak teljes tartamára ezen átalányok a helyettesítő jegyzőt illetik.

II. FEJEZET.

A községi előjárók napi- és fuvardíjáról.

25. §. A községi előjárókat — a községi és körjegyzőket kivéve, ha utiátalánnyal ellátva nincsenek, a következők fuvar és napdíjak illetik:

1. Napdíj czimén, ha az utazás a község határán kívül történik:

a) a községi főbíró és községi pénztárnokot (adószedőt) 3 korona;

b) a többi községi alkalmazottat (albíró, esküdt, tanácsbeli becsüs) 2 korona.

2. Napdíj czimén, ha az utazás a község

határán belül történik :

a) a községi főbíró és községi pénztárnokot (adószedőt) 1 korona 60 fillér ;

b) a többi községi alkalmazottat (albíró, esküdt, tanácsbeli becsüs stb.) 1 korona.

3. Fuvardij czimén az összes előljárókat, ha a község természetben fuvar nem ad és fuvar tényleg használtatott kilométerenként 30 fillér illeti meg.

26. §. Ha a község valamely községi előljárónak valami czimen átalányt akar megállapítani, az esetről-esetre a községi szabályrendelet módosításával és a törvényhatósági bizottság hozzájárulásával történhetik.

Ily esetben tüzetesen megjelölendő az, hogy az átalány mire adatott.

Ha valamire átalány adatott arra a célra a községi pénztár kiadással nem terhelhető.

27. §. Átalány hiányában a községi pénztárnok, adószedő, községi bíró, közgyám stb. által hivatalos teendőik elvégezhetőse céljából igényelt nyomtatványok és írószerek, esetleg más megokolt kiadások a községi pénztárt terhelik.

28. §. Az utiáltatánnyal el nem látott községi előljárók uti költségeinek felszámítása tekintetében a 7. §. 2. pontja, továbbá a 8., 9., 10., 11. és 12. §§-ban foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók azzal a változtatással, hogy a községi előljárók — a jegyző kivételével — vasuti utazásnál a III. osztály igénybe vételére jogosultak.

29. §. Az utiálatányt nem élvező előljárósági tagok, ha hivatalos ügykörükből kifolyólag a járás vagy a jegyzői kör székhelyén megjelenni tartoznak, napi és fuvardiját felszámíthatnak ugyan, ha azonban megjelenésüket saját hibájuk, vagy mulasztásuk tette szükségessé, napi és fuvardij felszámítására igényük nincs.

III. FEJEZET.

Vegyes rendelkezések.

30. §. Ha több előljárósági tag — ide értve a községi és körjegyzőt is — ugyanazon helyre küldetik ki, hárman csak egy fuvardiját számíthatnak.

Ha ilyenkor a községi, illetve körjegyző vagy megbízásából a segédjegyző is utazik a fuvardij felszámítárára — ha fuvar és napidij felszámításának egyáltalán helye van — ő a jogosult; ellenesetben a községi főbíró, azután a községi pénztárnok, községi adószedő s ezután a rangban legmagasabb, illetve szolgálatban legidősebb előljárósági tag.

31. §. Ha az utiálatány terhére eső utazásoknál utiálatányt élvező (községi, illetve körjegyző) előljárósági tag együtt utazik utiálatánnyal el nem látott előljárósági taggal, fuvardij felszámításának helye nincs és csakis az utiálatánnyal el nem látott előljárósági tagok számíthatnak fel napidiját.

32. §. A ki az ezen szabályrendeletben foglalt rendelkezéseket megsérti vagy a megállapított

dijak szedése körül bárminő visszaélést tanusít, fegyelmi vétséget követ el.

IV. FEJEZET.

Záráthatározatok.

33. §. A jelen szabályrendelettel ellentétes összes intézkedések ezen szabályrendelet életbe léptének napjától kezdve hatályukat veszítik.

34. §. Ezen szabályrendelet a belügyminiszteri jóváhagyást követő kihirdetés utáni 30 nap mulva lép hatályba.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

374.

Szám 8156—1914. alisp.

529—1914, kgy.

A jegyzői nyugdíj pénzalap 1915. évi költségvetése

Határozat.

Előterjesztik Udvarhely vármegye körjegyzői nyugdíj alapjának 1915. évi költségelőirányzata, mely szerint a szükséglet 2073660 K fill., fedezet 18359 K 99 f., fedezetlen hiány 2376 K 61 f., mely az 1914. évi megtakarításokból fedezetet talál, mert 1914. évben a jegyzőknek kifizetett 44000 korona fizetés kiegészítés — többlet javadalom után bevonandó 30%-os nyugdíj törzsjárulék 13.200 koronára rug, s ezen jövedelem sem a mult évi sem jelenlegi költségelőirányzatban nem volt beállítva. — Ezzel a költségvetés elfogadtatik és jóváhagyatik.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott közgyűléséből.

375.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám : 5695—1914. alisp.

551—1914. közgy.

Tárgy : alisp. előterjesztése Vass Gáspár szentgyházasfalvai körjegyző nyugdíjazása ügyében.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság Vass Gáspár szentgyházasfalvai körjegyzőt hivatalból nyugdíjazza, részére a községi és körjegyzői nyugdíj-alap terhére 1056 (egyezerötvenhat) korona nyugdíjat állapít meg és az alispánt utasítja, hogy nevezett illetményeit az 1914. évi október hó 31-ével szüntesse be, nyugdíját pedig az 1914. évi november hó 1-étől kezdődőleg utalja ki.

A törvényhatósági bizottság ezenkívül a fent kiszámított nyugdíj összegben felül nevezettnek a megelőzőleg Bordoson töltött szolgálata fejében amely későbbi tolytonos szolgálatát megszakítás-

sal előzte meg 3 (három) szolgálati évet még külön is beszámít és ennek alapján részére törvény szerint fizetéseknek további 6% át vagyis 144 (egyszáznegyvennégy) koronát kegydíj képpen kiutalványozni rendeli.

Jelen határozatnak azon része ellen mely a hivatalból való nyugugalomba helyezést mondja ki, a m. kir. Belügyminiszterhez intézendő felebbezésnek; a határozatnak a nyugdíj összeg mérvét megállapító része ellen pedig a m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panasznak van helye.

A felebbitelt a kézbesítéstől számítandó 15 nap alatt a vármegye alispánjához kell benyújtani.

Kimondja azonban a törvényhatósági azt, hogy ezen határozatot felebbitel esetén is végre kell hajtani.

Indokolás.

A bemutatott iratokból kitűnik, hogy Vass Gáspár szentegyházásfalvai körjegyző már 1912. óta beteg, 1913. évi május hó 20-tól kezdve pedig állandóan beteg volt, emiatt kétszer hosszabb ideig tartó szabadságot is kapott, az iroda vezetésére pedig a szabadságidő letelte után sem volt képes és jelenleg is teljesen munkaképtelen.

A vármegyei tisztii főorvosnak 1914. évi április hó 6-án kelt jelentéséből pedig kitűnik, hogy nevezett szolgálatképtelen és szolgálatképességét a legkedvezőbb viszonyok mellett sem nyerheti vissza egyéven belül.

Habár tehát nevezett nyugdíjazása iránt kértést nem is adott be a nyugdíjszabályrendelet 22. §-ának 1. pontjában írt szolgálatképtelenség fennforgása miatt nevezettet közérdekből hivatalból nyugugalomba helyezni kellett.

Nevezett 1902. évi január hó 18-ától szolgál. jelenlegi fizetése pedig 1300 korona ugyan, de az 1913. évi LX. t.-cz. 1. és 7. §§. értelmében 2400 korona illeti meg, ezt az utóbbi összeget kellett az idézett t.-cz. 9. § a alapján a nyugdíjösszeg kiszámításánál alapul venni; a nyugdíjszabályrendelet 28. §-a értelmében a nyugdíjösszeg a 2400 koronának 44% a vagyis összesen 1056 koronán felül Gálffy Kálmán és Szabó Dénes törvénynyitósági bizottsági tagok indítványa folytán és a vármegye alispánjának hozzájárulásával a megszakítás előtt töltött további 3 szolgálati évet, illetve az ennek figyelembe vételével járó 6% ot méltányosságból Vass Gáspár nagy családjára való tekintettel állapította meg. Így a nevezett nyugdíjas állapotának idejére kiutalványozandó teljes járandóság 1200 (egyezerkétszáz) korona.

A határozat végrehajthatóságát ki kellett mondani, mert nevezett jegyző nyilvánvalóan állandóan munkaképtelen s a jegyzői állásnak hosszabb ideig való üresedésben hagyása a község érdekében ütközik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

376.

Szám ad 8157—1914. alisp.
528—1914. közgy.

Tárgy: Vármegyházépítési alap 1915. évi költségvetése.

Határozat.

A megyeház építési alap 1915. évi költségvetési előirányzatát 26517 kor, szükséglettel 3700 kor, fedezettel és 22817 kor. hiánnyal helyesnek találván ez elfogadtatik. A hiány részbeni fedezésére felhatalmaztatik a vármegye alispánja, hogy a már 50 évre megszavazott 3% os vmi pótdót az 1915. évben is kivethesse és behajthassa. Mint-hogy azonban az 1915. évi pótdó alapját képező 1914. évi állami adó összege 463116 K. 01 fill. ezen alapon számítva 3%-os pótdó 13893 K. 48 fillért tenne ki és így ezen összeg kiszámításával is maradna 9923 kor. 52 fillér hiány.

De mert az államadó alapjain kivett pótdóknak is egyrésze az állami adók törlése után törlésbe hozatik, sőt pótdó is behajthatlan lesz, a pótdót csakis 12500 kor.-ra lehet tenni és így a tényleg fedezetlen hiányt 10717 koronában lehet megállapítani.

Ezen okból kéri a törvényhatóság a m. kir. Belügyminiszter urat, hogy a 10717 kor. a belügyminiszteri tárcza terhére segélyképpen engedélyezni méltóztassék.

Ezen határozat 15 napi közzemlére kitétel után a Belügyminiszter urhoz felterjeszteni határozatlik.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

377.

Szám: 7991—1914. alisp.
794—1914. közgy.

Tárgy: Lőrinczi István vármegyei díjnok kérése segély iránt.

Határozat.

A törvényhatósági közgyűlés Lőrinczi István vármegyei díjnok részére tekintettel arra, hogy nevezett a törvhat. szolgálatban eltöltött 11 évi szolgálata alatt segélyt vagy jutalmat nem kapott és katonai szolgálatra történt behívása miatt szorult anyagi viszonyok között van, 50 korona segélyt állapít meg, s utasítja az alispánt annak utalására.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 17-én tartott rendes közgyűléséből.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

378.

171593—IX. 1914. B. M. sz. körrendelet.

A hadbavonultak családtagjainak állami se-

gélyezésre való igénye a családtagok a bevonultak munkaadói által egészben vagy részben ellátása, illetőleg jótéteményben részesítése esetén.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A magyar királyi pénzügyminiszter ur 1914. évi augusztus hó 27-én 105558. szám alatt a pénzügyigazgatóságokhoz intézett körrendeletében a hadbavonultak családjainak állami segélyezése tárgyában kibocsátott 100000—1914. P. M. számú utasítás értelmezéseképen kimondotta, hogy abban az esetben, ha a mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonultak munkaadója (mágn vállalat, intézet, gyáros, kereskedő, iparos, földbirtokos stb.) a bevonultnak összes járandóságait (fizetését, bérét, napszámát, ingyen lakását, ellátását stb.) a bevonult családja részére továbbra is teljes mértékben kiszolgáltatja, az 1914. évi 100000 számú pénzügyminiszteri utasításnak 2. §-a értelmében a bevonultnak egyetlen családtagja sem bír igénnyel segélyre; abban az esetben pedig, ha a bevonultnak munkaadója a bevonult járandóságainak csak egy részét szolgáltatja ki a bevonultnak családja részére, a bevonultnak egyébként igényjogosult családtagjai csak mint részben eltartott családtagok vehetők számításba.

E körrendelet magyarázataképpen 1914. évi október hó 2-án 117236. számú körrendeletében a pénzügyminiszter ur kimondotta, hogy a 105358—1914. számú körrendeletben foglalt határozmányok nem vonatkoznak az olyan esetekre, amelyekben a mozgósítás folytán tényleges katonai szolgálatra bevonultak munkaadója a bevonultnak családtagjait bizonyos eilenszoigáltatások fejében jótéteményben részesíti. Ez a jótétemény állhat például: lakásból, földhasználatból, állattartásból, terményből stb.-ből is.

Ha a munkaadó a bevonultnak családtagjait ilyen részleges ajándék jellegével bíró jótéteményben részesíti, a családtagoknak a teljes összegű állami segélyre van igényük.

Amennyiben azonban a bevonultnak családtagjai a munkaadó részéről a bevonult összes járandóságainak megfelelő ellátásban részesülnek, úgy erre az időre a családtagoknak az eddigi módon való megélhetése biztosítva lévén, nem tarthatnak igényt állami segélyre.

Végül azonban az esetben, ha a családtagoknak a munkaadó részéről nyert ellátása jelentékenyebb, semhogy az tisztán ajándéknak lenne tekinthető, a családtagok megélhetésére azonban nem elégséges, a családtagok részben eltartott családtagoknak tekintendők, tehát csak mint fél családtagok vehetők számításba, mert az állami segélyvel és a munkaadó részéről nyert ellátással megélhetésük biztosítva van.

Ezek szerint az, hogy a munkaadó által adott ellátás részbeni ellátásnak vagy tisztán ajándéknak tekintendő-e, kétséges esetekben akként döndendő el, hogy az ellátásnak értéke az állami segélynek felét eléri-e vagy sem.

A pénzügyminiszter ur egyttal nyomatékosan felhívta a pénzügyigazgatóságokat, fordítsanak különös gondot arra, hogy a nem jogosultak segélyben ne részesüljenek.

Abban az esetben tehát, ha a pénzügyigazgatóságok azt tapasztalják, hogy az összeírásokba olyan családok is felvéettek, amelyek a pénzügyigazgatóságok előtt ismert vagyoni és kereseti viszonyaiknál fogva segélyre igénnyel nem bírnak, vagy hogy az összeírások általában véve olyan felületesen állítottak ki, hogy abból az államkincstárra kár hárulhat, kötelesek a pénzügyigazgatóságok még lehetőleg a segélyek kiutalványozása előtt az általuk legalkalmasabbnak vélt módon, esetleg helyszíni szemle tartásával (földadó kataszteri birtokívek betekintése útján stb.) mindenesetre azonban az illetékes főszolgabíró (városokban polgármester, Budapesten kerületi előljáró) kövbejöttével és vclé egyetértőleg megállapítani, hogy az összeírásba felvett családoknak van-e igényük és mennyiben állami segélyre.

A segélyek kiutalványozására nézve az 1914. évi 10000. P. M. számú utasítás 11. §-ának 3-ik bekezdésében megállapított határidőket azonban feltétlenül be kell tartani; amennyiben tehát az összeírásnak a helyszínen való felülvizsgálása a segélyek utalványozása előtt már nem eszközölhető, az összeírást — ha azt a pénzügyigazgatóságok szükségesnek tartják — a segélyek utalványozása után kell a helyszínen felülvizsgálni s ebben az esetben a pénzügyigazgatóságok kötelesek gongoskodni arról, hogy a már utalványozott segélyek ezen megállapítás eredményéhez képest helyesbítessenek és hogy az esetleg illetéktelenül felvett összegek az államkincstárnak megtérültesenek.

Felhivom alispán urat, hogy mindezekről a segélyért jelentkezőket összeíró, valamint a segélyre való igényt megállapító hatóságokat tudomás és megfelelő eljárás, valamint a pénzügyi közegek kellő támogatása végett azonnal értesítse.

Budapesten, 1914. évi október hó 14-én.

Sándor János, s. k.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 8763—1914. alisp.

Székelyudvarhely város polgármesterének, a főszolgabírának, s az összes községi előjáróságoknak.

Fenti rendeletet vegyék tudomásul és eljárásukat pontosan ahhoz alkalmazzák.

Székelyudvarhely, 1914. évi október hó 24. é n

Sebesi, alispán.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

379.

105,179—1914. IV-b. B. M. számú körrendelet.

A községi vadászterületek árverési hirdetményeinek a »Vadászlap« című folyóiratban való közzététele.

Valamennyi vármegyei törvényhatóságnak.

Az országos magyar vadászati Védegylet intézkedésemet kérte az iránt, hogy a községi és városi vadászterületek bérbeadására vonatkozó árverési hirdetmények a szerkesztésében és kiadásában megjelenő Vadászlapon közzététessenek.

Mivel a nevezett lap olvasóközönsége olyanokból kerül ki, akik a szóban levő bérletek iránt elsősorban érdeklődnek és így az említett lap az ily bérletek árverésére vonatkozó hirdetések közhírré tételére alkalmasnak mutatkozik hivatkozva egyik hivatali elődömnök 59,371—1894. szám alatt kiadott körrendeletére, R. T. 1894. évf. II. kötet 318 lapon, amelyben a vadászterületek bérbeadására vonatkozó hirdetmények közzétételére a Vadászlapot ajánlotta, a vármegye közönségének figyelmét a nevezett lapra újból felhívom és közlöm, hogy részemről közérdekből előnyösnek tartanám, ha a kérdéses hirdetmények ebben a lapban is közzététetnének.

Bdapest, 1914. évi október hó 8-án.

Sándor János, s. k.

Szám: 8764—1914. alisp.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, a községi és körjegyzőknek, a községi előljáróságoknak.

Közlöm.

Székelyudvarhelyen, 1914. évi október hó 21-én.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és közövények.

Állati betegségek. *Lédfene* fellépett Erked községben.

Veszeltség fellépett Máréfalva községben.
Ragadós száj és körámfájás fellépett Székelykeresztur, Siménfalva, Erked, Kecsetkisfalud, Korond, Fenyéd, Alsósófalva és Felsősófalva községben.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám: 6440—1914.

Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági közgyűlése a kőrispataki választó kerületben két bizottsági tagsági helynek betöltésére a választás határnapját folzó évi *november hó 21-ikére* tüzte ki. Erről érdekelt választókat azzal értesitem, hogy a jelzett napon a kerület székhelyén jelenjenek meg s választási jogukat gyakorolják.

Székelyudvarhelyen, 1914. október hó 9-én.
Sebesi alispán.

Elveszett marhalevél megsemmisítése.
Korond községben 934—1914. községi, 59446—1914. törvényhatósági számok alatt egy 3 éves szürkés fekete homlokán csillagos, hátsó jobb lábán szárcsa jegyű kanczáról, továbbá 935-914. községi és 59447—1914. törvényhatósági számok alatt egy 1912. évbéli barna szőrű kanczáról szóló Makó Ferencz korondi lakos nevére kiállított 2 drb. marhalevelet nevezett tulajdonos a folyó hó 13-án Korond—Parajd közötti törvhat. utvonalon elvesztette. Megsemmisítetik. Korond, 1914. október 21. *Kádár*, kjegyző.

Talált állat. Fenyéd községben f. év szept. 8-án egy drb. 4—5 hetes fehér ártán szopó malacz felfogatott. Igazolt tulajdonosa a tartási díj lefizetése ellenében átveheti. Ellenkező esetben nov. 11-én a község házánaél el fog árvereztetni.

Elveszett állatok. Ziegler Albert nagyajtai kir. albiró folyó év október hó 11-én elvesztette Ürmös—Ágostonfalvi erdőn egy »Czigány« névre hallgató közép magasságu, tiszta fekete, rövid izmos nyaku, kicsiny fekete feju, vékony orru, fekete kissé lombos farku him kutyáját. Ismertető jele: a jobb első lábának kis ujjáni forradás folytáni vastagodás, mindkét hátulsó lábán sarkantyúval bir, melynek egyikén a köröm karikába végződik. A feltaláló jutalomban részesül. Feltalálás esetén a nagyajtai főszolgabíró értesítendő.

